

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Reglement van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Vastgesteld in de bestuursvergadering van 22 februari 2022 en goedgekeurd door het College van Bestuur op 13 september 2022.

September 2022

**Universiteit
Leiden**
Rechtsgeleerdheid

Bij ons leer je de wereld kennen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Algemeen
Hoofdstuk 2	Bestuur en organisatie van de faculteit
Hoofdstuk 3	Wetenschappelijke instituten
Hoofdstuk 4	Onderwijs
Hoofdstuk 5	Onderzoek
Hoofdstuk 6	Ondersteunende stafdienst
Hoofdstuk 7	Medezeggenschap
Paragraaf 1	Faculteitsraad
Paragraaf 2	Personeelsgeleding van de faculteitsraad
Hoofdstuk 8	Adviescommissies, ad hoc commissies en Raad van Advies
Paragraaf 1	Algemeen
Paragraaf 2	Adviescommissies
Hoofdstuk 9	Planning en Control
Hoofdstuk10	Overige bepalingen
Paragraaf 1	Klachten
Paragraaf 2	Slot- en overgangsbepalingen
	Toelichting
	Bijlagen
	Organigrammen

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1. Naam en vestigingsplaats van de faculteit

1. De faculteit draagt de naam Faculteit der Rechtsgeleerdheid en is gevestigd in Leiden en Den Haag.
2. In de Engelse taal luidt de naam: Leiden Law School.

Artikel 2. Definities

1. In dit reglement en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - a. de Wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).
 - b. Universiteit: de Universiteit Leiden
 - c. College van Bestuur: het College van Bestuur van de universiteit als bedoeld in artikel 9.2 WHW.
 - d. Beheer: het geheel van besluiten en van beschikkingen, verrichtingen en handelingen waarmee het faculteitsbestuur uitvoering geeft aan het beleid van de faculteit met betrekking tot de verkrijging en beschikbaarstelling van de financiële middelen, de aanschaf, de verzorging en het onderhoud van de materiële middelen, alsmede de inzet van het personeel en de doelmatige en rechtmatige aanwending van deze middelen.
2. De in dit reglement voorkomende begrippen hebben, indien die begrippen ook voorkomen in de Wet respectievelijk in het bestuurs- en beheersreglement, de betekenis die de Wet respectievelijk het bestuurs- en beheersreglement daaraan geeft.
3. Ten slotte kent dit reglement, behalve een toelichting bij enkele artikelen (weergegeven met een *), nog twee bijlagen.

Hoofdstuk 2. Bestuur en organisatie van de faculteit

Artikel 3. Verantwoordelijkheden van het faculteitsbestuur

1. De algemene leiding van de faculteit als geheel berust bij faculteitsbestuur. Het faculteitsbestuur is voorts verantwoordelijk voor het bestuur en de inrichting van de faculteit voor het onderwijs en voor de wetenschapsbeoefening.
- 2*. Het faculteitsbestuur is verantwoordelijk voor het beheer van de faculteit. Aan het faculteitsbestuur worden door het College van Bestuur bevoegdheden inzake het personeel-, financieel- en overig beheer gemandateerd overeenkomstig het ter zake bepaalde in het bestuurs- en beheersreglement en in de voor het faculteitsbestuur geldende mandaatregeling. Het faculteitsbestuur kan bevoegdheden, voor zover het de wetenschappelijke instituten (zie art. 11) betreft, doormandateren aan de wetenschappelijk directeuren (zie art. 12). Het stelt hiervoor een nadere mandaatregeling vast.
3. Het faculteitsbestuur kan met het oog op de algemene leiding van de faculteit richtlijnen vaststellen voor de wetenschappelijk directeuren.
4. Het faculteitsbestuur pleegt regelmatig overleg met de wetenschappelijk directeuren gezamenlijk.
Het geeft in nauwe samenspraak met deze directeuren invulling aan zijn taken en streeft naar een maximaal draagvlak voor zijn besluiten.
5. Het faculteitsbestuur neemt de door het College van Bestuur krachtens artikel 9.5 van de wet gegeven richtlijnen in acht.
6. Het faculteitsbestuur is verantwoording verschuldigd aan het College van Bestuur. Het verstrekt het College de gevraagde inlichtingen omtrent de faculteit.
7. Het faculteitsbestuur vertegenwoordigt de faculteit binnen en buiten de universiteit.

Artikel 4. De uitvoering van de taken faculteitsbestuur

Ter uitvoering van zijn in het vorige artikel genoemde taken rekt het faculteitsbestuur in het bijzonder tot zijn taak:

- a. het organisatorisch inrichten van de wetenschappelijk instituten en de centrale facultaire stafdienst (zie art. 36);
- b*. de strategie en het strategisch beleid van de faculteit gebaseerd op het universitaire strategieplan, met inbegrip van het meerjarenplan (zie ook art. 64);
- c. het bevorderen van samenwerking met andere partners in de samenleving op het gebied van onderwijs en onderzoek;
- d. het jaarlijks vaststellen of bijstellen van het onderzoekprogramma van de faculteit, bedoeld in artikel 9.15, eerste lid onder c, van de wet. Het neemt hierbij de richtlijnen voor de wetenschapsbeoefening, bedoeld in artikel 9.15, eerste lid onder b, van de wet in acht;
- e. het jaarlijks vaststellen of bijstellen van het onderwijsprogramma van de faculteit;
- f. de afstemming tussen onderwijs- en onderzoekbeleid;
- g*. het financieel beleid, met inbegrip van een meerjarig begrotingsplan;
- h. het personeelsbeleid;
- i. het studentenbeleid;
- j. het bepalen ten aanzien van elk tot de faculteit behorend lid van het wetenschappelijk personeel tot welk wetenschappelijk instituut dit lid behoort. Het faculteitsbestuur kan ten aanzien van leden van het ondersteunend en beheerspersoneel en studenten bepalen dat zij tot een wetenschappelijk instituut behoren, indien zij een bijdrage leveren aan de werkzaamheden op het desbetreffende wetenschapsgebied of de desbetreffende wetenschapsgebieden.

- k. het bevorderen van samenwerking met andere faculteiten en universiteiten op het gebied van onderwijs, onderzoek en impact;
- l. het bevorderen van de maatschappelijke dienstverlening door de faculteit;
- m. naleving van de regels op het gebied van het medezeggenschapsrecht en een vruchtbare samenwerking met de faculteitsraad en zijn geledingen

Artikel 5. Deelneming aan gemeenschappelijke opleidingen of instituten

- 1. Indien de faculteit deelneemt in een gemeenschappelijke opleiding met een of meer andere faculteiten binnen of buiten de universiteit, stelt het faculteitsbestuur het aandeel van de faculteit in het bestuur en de middelenverdeling van die opleiding vast;
- 2. Indien de faculteit deelneemt in een interfacultair of interuniversitair instituut dan wel in een interfacultaire of interuniversitaire onderzoeksschool, stelt het faculteitsbestuur het aandeel van de faculteit in het bestuur en de middelenverdeling van het instituut of de onderzoeksschool vast.

Artikel 6. Samenstelling faculteitsbestuur

- 1.* De faculteit staat onder leiding van een faculteitsbestuur, bestaande uit de decaan, tevens voorzitter, en ten hoogste vier andere leden, te weten de portefeuillehouder Onderwijs, de portefeuillehouder Onderzoek, de portefeuillehouder Bedrijfsvoering en een (student-lid) assessor. De benoeming van de andere leden behoeft de instemming van de decaan. De portefeuillehouder Onderwijs en de portefeuillehouder Onderzoek zijn tevens vice-decaan en vervangen de decaan bij afwezigheid.
- 2. De benoeming geschiedt, tenzij het College van Bestuur anders bepaalt, wat het student-lid betreft voor één jaar en wat de decaan en de overige leden betreft voor vier jaar met dien verstande, dat de benoemingstermijn van de andere leden in elk geval eindigt bij beëindiging van het decanaat. Herbenoeming is mogelijk. Slechts een hoogleraar, benoemd aan de faculteit, is benoembaar tot decaan en vice-decaan, tenzij het College van Bestuur anders beslist.
- 3. Alvorens tot benoeming of ontslag van een lid van het faculteitsbestuur over te gaan, hoort het College van Bestuur vertrouwelijk de wetenschappelijk directeuren en de faculteitsraad over de voorgenomen benoeming. Behoudens voor zover het de benoeming van de decaan zelf betreft, kan het College van Bestuur de decaan opdragen namens het College de wetenschappelijk directeuren en de faculteitsraad te horen.
- 4. Onverminderd de verantwoordelijkheid van het faculteitsbestuur in zijn geheel voor zijn besluiten en handelingen, stelt het bestuur met inachtneming van de portefeuillevdeling bedoeld in het eerste lid, de aandachtsgebieden vast waarvoor elk van de leden van het bestuur in het bijzonder verantwoordelijk is. Het faculteitsbestuur deelt aan het College van Bestuur de verdeling van de aandachtsgebieden over zijn leden mede.
- 5. Bij aftreden van de decaan treedt het voltallige faculteitsbestuur af.
- 6. De functie van lid van het faculteitsbestuur is onverenigbaar met de functie van wetenschappelijk directeur van een instituut en het lidmaatschap van de personeelsgeleding van de faculteitsraad;
- 7. Het student-lid kan niet tevens deel uitmaken van de studentengeleding van de faculteitsraad.
- 8. De centrale facultaire stafdienst levert de secretaris ter ondersteuning van het faculteitsbestuur, die als adviseur van het faculteitsbestuur optreedt.

Artikel 7. Bijzondere taken van de decaan

1. De decaan is voorzitter van het faculteitsbestuur.
2. De decaan is verantwoordelijk voor de coördinatie en integratie van de besluitvorming van het faculteitsbestuur. Bij meningsverschillen in het faculteitsbestuur heeft de decaan de doorslaggevende stem.
3. De decaan is, samen met de portefeuillehouder onderwijs, verantwoordelijk voor de werving, selectie en instroom van studenten voor de opleidingen.
4. De decaan werkt en denkt actief mee aan het bestuur van de universiteit en neemt daartoe deel aan het overleg dat de decanen gezamenlijk voeren met het College van Bestuur, onverminderd het overleg dat het College van Bestuur met het faculteitsbestuur voert over aangelegenheden die de faculteit in het bijzonder betreffen.
5. De decaan doet voordracht van kandidaten voor het doctoraat honoris causa bij het College voor Promoties.

Artikel 8. De overige portefeuillehouders in het faculteitsbestuur

1. De portefeuillehouder Onderwijs is verantwoordelijk voor het onderwijs in de faculteit, in het bijzonder voor de werving, selectie en instroom van studenten voor de bacheloropleidingen en de bewaking van de kwaliteit van deze opleidingen en de bewaking van de studievoortgang van de studenten. Op zijn voorstel stelt het faculteitsbestuur, de opleidingsdirecteuren gehoord, met inachtneming van de bepalingen in dit reglement nadere regelingen vast met betrekking tot de onderwerpen genoemd in dit lid.
2. De portefeuillehouder Onderzoek is verantwoordelijk voor de bewaking van de kwaliteit van het onderzoek in de faculteit, met de toelating van promovendi tot de Graduate School, en de bewaking van de kwaliteit van het rendement van de promovendiopleiding. Op zijn voorstel stelt het faculteitsbestuur, gehoord de programmacoördinatoren van de desbetreffende onderzoeksprogramma's, met inachtneming van de bepalingen in dit reglement nadere regelingen vast met betrekking tot de onderwerpen genoemd in dit lid.
3. De portefeuillehouder Bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van de faculteit, voor zover het mandaat hiervoor niet bij andere organisaties binnen de universiteit belegd is.
4. Het student-lid is verantwoordelijk voor, in gezamenlijke verantwoordelijkheid met de overige bestuursleden, met de aangelegenheden betreffende studentzaken zoals o.a. studentenvoorzieningen, studentenvoorlichting, klachtenafhandeling en het onderhouden van contact met de studieverenigingen, en treedt op als intermediair tussen studenten en het faculteitsbestuur op de gebieden onderwijs, onderzoek en organisatie.

Artikel 9. Werkwijze van het faculteitsbestuur

1. Het faculteitsbestuur regelt de werkwijze met betrekking tot:
 - het bijeenroepen van de vergaderingen van het faculteitsbestuur;
 - de termijn voor toezending van de stukken voor de onder a. bedoelde vergaderingen;
 - de wijze van beraadslagen en besluiten van het faculteitsbestuur, daaronder begrepen het quorum;
 - de frequentie waarmee het faculteitsbestuur vergadert;
 - de wijze van bekendmaking van de genomen besluiten en archivering.
2. Het faculteitsbestuur kan slechts besluiten indien alle leden zijn opgeroepen en ten minste twee leden ter vergadering aanwezig zijn.
3. De leden van het faculteitsbestuur streven bij besluitvorming naar consensus.
4. De vergaderingen van het faculteitsbestuur zijn niet openbaar.
5. Het faculteitsbestuur kan voorzien in de vervanging van zijn leden bij afwezigheid. Een lid van het faculteitsbestuur kan vervangen worden door een ander lid van het faculteitsbestuur of, indien gewenst, door een wetenschappelijk directeur.

6. Het faculteitsbestuur brengt regelmatig een overzicht van de in zijn vergaderingen behandelde onderwerpen en genomen besluiten ter kennis van de wetenschappelijk directeuren (art. 12) en de opleidingsdirecteuren (zie art. 19) en de programmacoördinatoren (zie art. 29), alsmede van de faculteitsraad (zie art. 37), tenzij zwaarwegende belangen van de universiteit, de faculteit, of van de bij een aangelegenheid betrokkenen zich hiertegen verzetten.
7. De bij het faculteitsbestuur binnenkomende of uitgaande stukken zijn openbaar tenzij deze door de afzender als vertrouwelijk zijn bestempeld of door het bestuur als zodanig wordt aangemerkt.

Artikel 10. Verhouding tot andere organen

1. Het faculteitsbestuur benoemt de leden van de volgende organen:
 - a. de wetenschappelijk directeuren en de plaatsvervangend wetenschappelijk directeur (zie art. 12); gehoord de faculteitsraad;
 - b. de afdelingshoofden van de instituten, op voordracht van de desbetreffende wetenschappelijk directeur (zie art. 17);
 - c. de leden van de onderwijsbesturen (zie art. 20), gehoord de wetenschappelijk directeuren;
 - d. de leden van de opleidingscommissies (zie art. 24);
 - e. de leden van de examencommissies (zie art. 25);
 - f. de leden van het onderzoekbestuur (zie art. 30), gehoord de wetenschappelijk directeuren;
 - g. de leden van de adviescommissies (zie hoofdstuk 8);
 - h. de leden van de Raad van Advies (zie art. 60), gehoord de faculteitsraad;
2. Betreffende de verhouding tot de faculteitsraad geldt dat:
 - a. het faculteitsbestuur, zoveel mogelijk voltallig, de overlegvergadering met de faculteitsraad bijwoont;
 - b. de leden van het faculteitsbestuur in de overlegvergaderingen met de faculteitsraad een raadgevende stem hebben;
 - c. het faculteitsbestuur zich in de overlegvergadering met de faculteitsraad kan doen bijstaan door degenen die het daartoe aanwijst.
3. De leden van het faculteitsbestuur hebben toegang tot de vergaderingen van de adviescommissies (zie hoofdstuk 8).

Hoofdstuk 3. Wetenschappelijke instituten

Artikel 11. Wetenschappelijke instituten

1. Ter bevordering van de coördinatie van de werkzaamheden op de onderscheiden wetenschapsgebieden van de faculteit alsmede ter bevordering van de samenhang van onderwijs en onderzoek op die wetenschapsgebieden omvat de faculteit vijf instituten.
2. Een instituut kan meer dan één wetenschapsgebied omvatten.
3. De faculteit omvat de volgende wetenschappelijke instituten:
 - a. het Instituut voor Privaatrecht (Leiden Institute of Private Law);
 - b. het Instituut voor Publiekrecht (Leiden Institute of Public Law);
 - c. het Instituut voor Strafrecht & Criminologie (Leiden Institute of Criminal Law and Criminology);
 - d. het Instituut voor Metajuridica (Leiden Institute for the Interdisciplinary Study of the Law);
 - e. het Instituut voor Fiscale en Economische vakken (Leiden Institute of Tax Law and Economics);
4. Ter bevordering van de coördinatie van onderwijs en onderzoek verdeelt het faculteitsbestuur, op voorstel van de wetenschappelijk directeuren, de instituten onder in afdelingen. De faculteit kent de volgende afdelingen:

Instituut voor Privaatrecht (Leiden Institute of Private Law)

- afdeling Civiel recht (Department of Civil Law)
- afdeling Notarieel recht (Department of Notarial Law)
- afdeling Ondernemingsrecht (Department of Company Law)
- afdeling Jeugdrecht (Department of Child Law)
- afdeling Financieel recht¹ (Department of Financial Law)

Instituut voor Publiekrecht (Leiden Institute of Public Law)

- afdeling Staats- en Bestuursrecht (Department of Constitutional and Administrative Law)
- afdeling Europees recht² (Europa Institute)
- afdeling Internationaal Publiekrecht³ (Department of Public International Law)
- afdeling Sociaal recht (Department of Labour Law and Social Security)
- afdeling Lucht- en Ruimterecht⁴ (International Institute of Air and Space Law)

Instituut voor Strafrecht & Criminologie (Leiden Institute of Criminal Law and Criminology)

- afdeling Straf- en Strafprocesrecht (Department of Criminal Law and Criminal Procedure)
- afdeling Criminologie (Department of Criminology)

Instituut voor Metajuridica (Leiden Institute for the Interdisciplinary Study of the Law)

- afdeling Encyclopedie van de rechtswetenschappen (Department of Jurisprudence)
- afdeling Rechtsfilosofie (Department of Philosophy of Law)
- afdeling Rechtsgeschiedenis (Department of Legal History)
- Van Vollenhoven Instituut voor Recht, Bestuur en Samenleving (Van Vollenhoven Institute for Law, Governance and Society)

1 De afdeling kan onder de naam *Hazelhoff Centre for Financial Law* naar buiten treden.

2 Onder de afdeling Europees recht valt tevens het Institute of Immigration Law.

3 De afdeling kan als *Grotius Centre for International Legal Studies* naar buiten treden.

4 De afdeling kan met haar instituutsnaam naar buiten treden.

- afdeling eLaw, centrum voor recht en digitale technologie (eLaw, Centre for Law and Digital Technologies)
- afdeling Moot Court (Moot Court and Advocacy)

Instituut voor Fiscale en Economische vakken (Leiden Institute of Tax Law and Economics)

- afdeling Belastingrecht (Department of Tax Law)
- afdeling Economie (Department of Economics)
- afdeling Bedrijfswetenschappen (Department for Business Studies)

Artikel 12. Wetenschappelijk directeur

1. Elk der instituten staat onder leiding van een wetenschappelijk directeur.
2. De wetenschappelijk directeur wordt, gehoord de faculteitsraad, benoemd en ontslagen door het faculteitsbestuur. Het faculteitsbestuur doet van elke benoeming en elk ontslag van een wetenschappelijk directeur mededeling aan het College van Bestuur.
3. De benoemingstermijn van de wetenschappelijk directeur loopt parallel aan die van de decaan. Hij/zij wordt in beginsel benoemd uit de hoogleraren die in het instituut werkzaam zijn; tenzij het faculteitsbestuur besluit in bepaalde gevallen gemotiveerd af te wijken. Herbenoeming is mogelijk.

Artikel 13. Taken van de wetenschappelijk directeur

1. De wetenschappelijk directeur is verantwoordelijk voor de strategie, de ontwikkeling, het bestuur en de inrichting van het instituut in het licht van de facultaire en de universitaire strategie.
2. De wetenschappelijk directeur is verantwoordelijk voor het zorgdragen voor kwaliteit van de bijdragen van het instituut aan het facultair onderwijs in de onderscheiden bachelor- en masteropleidingen.
3. De wetenschappelijk directeur werkt en denkt actief mee aan het bestuur van de faculteit als geheel en neemt daartoe deel aan het in artikel 3, vierde lid, bedoelde overleg dat het faculteitsbestuur met de wetenschappelijk directeuren gezamenlijk pleegt, onverminderd het overleg dat het faculteitsbestuur, of zijn onderscheiden leden, met de wetenschappelijk directeur pleegt over aangelegenheden die het instituut in het bijzonder betreffen.
4. De wetenschappelijk directeur is verantwoordelijk voor het zorgdragen voor de kwaliteit van de bijdragen van het instituut aan de facultaire onderzoekprogramma's en ziet toe op een goede begeleiding van de promovendi van het instituut.
5. De wetenschappelijk directeur is verantwoordelijke voor het beheer van het instituut. Hij/zij stelt met inachtneming van de ter zake door het faculteitsbestuur gegeven richtlijnen de begroting van het instituut op. Hij/zij oefent met betrekking tot het instituut de hem/haar door het faculteitsbestuur doorgemandateerde bevoegdheden inzake het personele, financiële en overige beheer uit met inachtneming van het ter zake bepaalde in het bestuurs- en beheersreglement, de voor het faculteitsbestuur geldende mandaatregeling en de door het faculteitsbestuur vastgestelde nadere mandaatregeling bedoeld in artikel 3, tweede lid.
6. De wetenschappelijk directeur vertegenwoordigt het instituut binnen de faculteit en buiten de faculteit.
7. De wetenschappelijk directeur bevordert de samenwerking tussen het instituut en de andere instituten binnen de faculteit en de universiteit, zowel op het gebied van het onderwijs als het onderzoek.
8. De wetenschappelijk directeur is verantwoording verschuldigd aan de decaan. Hij/zij verstrekt de decaan de gevraagde inlichtingen.

Artikel 14*. Taakverdeling van de medewerkers instituut

1. De wetenschappelijk directeur is verantwoordelijk voor het personeelsbeleid en de regeling van de werkzaamheden van de personeelsleden die in het instituut werkzaam zijn en houdt daarbij rekening met de aard van de (arbeids)overeenkomst van betrokkenen.
2. De wetenschappelijk directeur kan aanwijzingen geven aan de afdelingsvoorzitters en degenen die tot het instituut behoren.

Artikel 15. Samenstelling van het instituutsoverleg

1. Het instituut kent een instituutsoverleg. Dit instituutsoverleg bestaat in de regel uit:
 - a. de wetenschappelijk directeur, als voorzitter;
 - b. de voorzitter van elke afdeling van het instituut, of diens vervanger;
 - c. een student;
 - d. de meest gereede programmacoördinator onderzoek binnen het instituut;
2. De voorzitter zorgt voor goede afstemming met de opleidingsdirecteur die verantwoordelijk is voor het onderwijs van het instituut. Dat ook via deelname aan het instituutsoverleg

Artikel 16. Werkwijze van het instituutsoverleg

1. De wetenschappelijk directeur regelt de werkwijze met betrekking tot:
 - a. het bijeenroepen en de openbare kennisgeving van de vergaderingen van het instituutsoverleg;
 - b. de termijn voor toezending van de stukken voor de onder a. bedoelde vergaderingen;
 - c. de wijze van beraadslagen en besluiten van het instituutsoverleg, daaronder begrepen het quorum;
 - d. de frequentie waarmee het instituutsoverleg vergadert;
 - e. de openbaarheid van vergaderingen en stukken van het instituutsoverleg waaronder de toezending van de agenda en de verslagen van de vergaderingen aan alle leden van het desbetreffende instituut;
 - f. de secretariële ondersteuning van het instituutsoverleg.
2. De wetenschappelijk directeur is verantwoordelijk voor de coördinatie en integratie van de besluitvorming van het instituutsoverleg. Hij/zij geeft in nauwe samenspraak met de leden van het instituutsoverleg invulling aan zijn taken en streeft naar een maximaal draagvlak voor zijn besluiten. De leden van het instituutsoverleg zijn tot geheimhouding verplicht met betrekking tot de inhoud van vertrouwelijke vergaderstukken en van hetgeen hun in een niet openbare vergadering ter kennis komt, tenzij de directeur besluit de geheimhouding op te heffen. Gelijke verplichting rust ook op personen die uit anderen hoofde de beraadslagen bijwonen.

Artikel 17. Afdelingsvoorzitter

1. Elke afdeling staat onder leiding van een afdelingsvoorzitter.
2. De afdelingsvoorzitter wordt op voordracht van de desbetreffende wetenschappelijk directeur benoemd en ontslagen door het faculteitsbestuur.
3. De benoemingstermijn van de afdelingsvoorzitter is in beginsel vijf jaar. Hij/zij wordt bij voorkeur benoemd uit de hoogleraren, in bijzondere gevallen kan het ook een UHD zijn, die in het instituut werkzaam zijn, tenzij het faculteitsbestuur gemotiveerd anders beslist. Herbenoeming is mogelijk.
4. De afdelingsvoorzitter is verantwoordelijk voor de strategie, de ontwikkeling, het bestuur en de inrichting van de afdeling in het licht van de strategie van het instituut en de faculteit.
5. De afdelingsvoorzitter werkt en denkt actief mee aan het bestuur van het instituut;
6. In overleg met de afdelingsvoorzitter stelt de wetenschappelijk directeur de taken van de afdelingsvoorzitter vast. Daarbij komt aan de orde:

- a. het zorgdragen voor de kwaliteit van de bijdragen van de afdeling aan het facultaire onderwijs in de onderscheiden bachelor- en masteropleidingen;
 - b. het zorgdragen voor de kwaliteit van de bijdragen van de afdeling aan de facultaire onderzoekprogramma's en het toezicht houden op een goede begeleiding van de promovendi van de afdeling;
 - c. het beheer van de afdeling. Hij/zij stelt met inachtneming van de ter zake door het faculteitsbestuur en de wetenschappelijk directeur gegeven richtlijnen de begroting van de afdeling op ten behoeve van de wetenschappelijk directeur;
 - d. het vertegenwoordigen van de afdeling binnen de faculteit/het instituut en buiten de faculteit/het instituut;
 - e. de samenwerking tussen de afdeling en de andere facultaire afdelingen alsmede de samenwerking tussen de afdeling en de overige afdelingen binnen de universiteit, zowel op het gebied van het onderwijs als het onderzoek.
7. De wetenschappelijk directeur kan bevoegdheden, in overeenstemming met het afdelingshoofd, door mandateren.
 8. Het afdelingshoofd is verantwoording verschuldigd aan de wetenschappelijk directeur. Hij/zij verstrekt de wetenschappelijk directeur de gevraagde inlichtingen.

Hoofdstuk 4. Onderwijs

Artikel 18. Opleidingen

1. De faculteit omvat alle bacheloropleidingen die ingevolge het Leids Universitair Register Opleidingen tot de Faculteit der Rechtsgeleerdheid behoren, tezamen vormend de facultaire “Undergraduate Studies”.
- 2*. De faculteit kent de volgende geaccrediteerde bacheloropleidingen:
 - a. de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid;
 - b. de bacheloropleiding Notarieel recht;
 - c. de bacheloropleiding Fiscaal recht;
 - d. de bacheloropleiding Criminologie.
3. De in lid 2 onder a tot en met c genoemde bacheloropleidingen kennen een gemeenschappelijke propedeuse.
4. De faculteit omvat alle masteropleidingen die ingevolge het Leids Universitair Register Opleidingen tot de Faculteit der Rechtsgeleerdheid behoren. De masteropleidingen vormen tezamen met de promotieprogramma’s de facultaire “Graduate Studies”.
5. De faculteit kent de volgende geaccrediteerde masteropleidingen:
 - a. de masteropleiding Rechtsgeleerdheid;
 - b. de masteropleiding Notarieel recht;
 - c. de masteropleiding Fiscaal recht;
 - d. de masteropleiding Forensische Criminologie;
 - e. de masteropleiding Criminaliteit en rechtshandhaving / Crime and Criminal Justice;
 - f. de masteropleiding Jeugdrecht;
 - g. de masteropleiding Law and Society – Governance and Global Development
6. De faculteit kent daarnaast een aantal geaccrediteerde, maar niet door de overheid bekostigde, Advanced masteropleidingen waaronder:
 - a. Advanced Studies in Air & Space Law;
 - b. Advanced Studies in European and International Business Law;
 - c. Advanced Studies in Public International Law;
 - d. Advanced Studies in International Civil and Commercial Law;
 - e. Advanced Studies in Law & Digital Technologies;
 - f. Advanced Studies in European and International Human Rights Law;
 - g. Advanced Studies in International Children’s Rights;
 - h. Advanced Studies in Law & Finance en
 - i. Advanced Studies in International Dispute Settlement and Arbitration.
7. Voorts kent de faculteit het extra-curriculaire bachelorprogramma Honours College Law en participeert zij in het universitaire Leiden Leadership Programme en de Honours Academy.
8. De faculteit verzorgt ook opleidingen voor afgestudeerden: het juridisch postacademisch onderwijs
- 9*. De faculteit kent tevens overige vormen van onderwijs.

Artikel 19. Opleidingsdirecteuren

1. De faculteit kent de volgende opleidingsdirecteuren⁵:
 - a. de opleidingsdirecteur voor de propedeuse juridische opleidingen en de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid;
 - b. de opleidingsdirecteur voor de masterspecialisaties Rechtsgeleerdheid;
 - c. de opleidingsdirecteur Notarieel recht (na de propedeuse tot en met de masterfase);

5 De faculteit maakt gebruik van de door art. 9.17 WHW geboden mogelijkheid te kiezen voor een opleidingsdirecteur in plaats van een meerhoofdig bestuur van een opleiding.

- d. de opleidingsdirecteur Fiscaal recht (na de propedeuse tot en met de masterfase);
 - e. de opleidingsdirecteur Criminologie (propedeuse, bachelor- en masterfase);
 - f. de opleidingsdirecteur Jeugdrecht (masteropleiding);
 - g. de opleidingsdirecteur Law and Society – Governance and Global Development (masteropleiding).
2. Voorts kent de faculteit opleidingsdirecteuren voor elk van de in artikel 18 lid 6 genoemde Advanced masteropleidingen.
 - 3*. De opleidingsdirecteur is, onder leiding van de portefeuillehouder Onderwijs, verantwoordelijk voor de bevordering van de samenhang in de opleiding, de bewaking van de kwaliteit, alsmede voor de algemene bewaking van de studievoortgang van de studenten. Hij/zij geeft de opleiding vorm als een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit dient te beschikken
 4. De opleidingsdirecteur is verantwoording verschuldigd aan de portefeuillehouder Onderwijs. Hij/zij verstrekt hem/haar de gevraagde inlichtingen.
 5. De opleidingsdirecteur wordt in zijn taken ondersteund door de stafafdeling onderwijs of door het Bureau Internationaal Onderwijs.
 6. De opleidingsdirecteur van de Advanced masteropleiding wordt in zijn/haar taken ondersteund door het Bureau Internationaal Onderwijs en de stafafdeling onderwijs.
 7. Het faculteitsbestuur benoemt een van de opleidingsdirecteuren van de Advanced masteropleidingen tot coördinator van het onderwijsbestuur van de Advanced masteropleidingen.

Artikel 20*. Samenstelling van de onderwijsbesturen

1. Het onderwijsbestuur voor de bachelor- en masteropleidingen bestaat uit de portefeuillehouder Onderwijs als voorzitter, de desbetreffende opleidingsdirecteuren, de coördinator van het onderwijsbestuur voor de Advanced masteropleidingen, de Dean van de Leiden Law Academy (zie bijlage 1) en een student-lid.
2. De opleidingsdirecteuren van de Advanced masteropleidingen vormen tezamen het onderwijsbestuur voor de Advancedmasteropleidingen. De in artikel 19 lid 7 bedoelde coördinator is voorzitter van dit onderwijsbestuur.
3. De leden van de beide onderwijsbesturen, met uitzondering van de voorzitter, worden benoemd en ontslagen door het faculteitsbestuur. De opleidingsdirecteuren worden benoemd uit de hoogleraren en universitaire (hoofd)docenten die bij de desbetreffende opleiding betrokken zijn. De benoeming geschiedt voor drie jaar met dien verstande dat de benoemingstermijn in elk geval eindigt bij beëindiging van de benoemingsperiode van de portefeuillehouder Onderwijs. De wetenschappelijk directeuren worden gehoord over de benoemingen. De benoeming van het student-lid, als bedoeld in het eerste lid, is voor één jaar. De benoeming van de leden behoeft de instemming van de Portefeuillehouder Onderwijs. Herbenoeming is mogelijk.
4. De onderwijsbesturen zijn verantwoording verschuldigd aan het faculteitsbestuur. De onderwijsbesturen verstrekken het faculteitsbestuur de gevraagde inlichtingen.
5. De centrale facultaire stafdienst kan een secretaris leveren ter ondersteuning van de onderwijsbesturen, die als adviseur van het desbetreffende bestuur optreedt.

Artikel 21. Taken van de onderwijsbesturen

De onderwijsbesturen zijn binnen het kader van het beleid van de faculteit en behoudens goedkeuring door het faculteitsbestuur, in het bijzonder medeverantwoordelijk voor de volgende taken:

- a. de ontwikkeling van het strategisch onderwijsbeleid van de faculteit en de samenhang van onderwijs en onderzoek, samen met het onderzoekbestuur;
- b. het opstellen van kwaliteitsnormen voor het facultaire onderwijs en het evalueren van het

- onderwijs aan de hand van de vastgestelde kwaliteitsnormen;
- c. het adviseren over de benodigde middelen voor elke opleiding ten behoeve van de begroting en het strategisch plan van de faculteit;
 - d. het periodiek informeren van het faculteitsbestuur, de wetenschappelijk directeuren van de instituten en de opleidingscommissies over de voortgang in het onderwijs;
 - e. het desgevraagd of uit eigen beweging adviseren van het faculteitsbestuur en de wetenschappelijk directeuren van de instituten over overige aangelegenheden betreffende het onderwijs;
 - f. het jaarlijks opstellen van het facultaire onderwijsprogramma, waaronder begrepen de onderwijs- en examenregelingen;
 - g. het jaarlijks opstellen van het onderwijsprogramma van elke opleiding;
 - h. het adviseren van het faculteitsbestuur over zowel het functioneren van de kwaliteitszorg, als de gerealiseerde kwaliteit van het onderwijs;
 - i. het jaarlijks opstellen van de Facultaire agenda en het opleidingsjaarverslag van elke opleiding.

Artikel 22. Werkwijze van de onderwijsbesturen

1. De portefeuillehouder Onderwijs en de coördinator van het onderwijsbestuur voor de Advanced masteropleidingen regelen de werkwijze van de onderwijsbesturen met betrekking tot:
 - a. het bijeenroepen en de frequentie van de vergaderingen van het desbetreffende onderwijsbestuur;
 - b. de termijn voor toezending van de stukken voor de onder a. bedoelde vergaderingen;
 - c. de wijze van beraadslagen en besluiten van het desbetreffende onderwijsbestuur, daaronder begrepen het quorum;
 - d. de openbaarheid van vergaderingen en stukken van het desbetreffende onderwijsbestuur.
2. De portefeuillehouder Onderwijs treedt op als voorzitter van het desbetreffende onderwijsbestuur, en is verantwoordelijk voor de coördinatie en integratie binnen het desbetreffende onderwijsbestuur en streeft naar een maximaal draagvlak voor zijn besluiten. Bij een meningsverschil in de onderwijsbesturen heeft de portefeuillehouder Onderwijs de doorslaggevende stem
3. De coördinator van het onderwijsbestuur voor de Advanced masteropleidingen is verantwoordelijk voor de coördinatie, de integratie en het draagvlak binnen dit onderwijsbestuur. De coördinator heeft bij staking van stemming de doorslaggevende stem (bij advies) en legt dit voor aan het faculteitsbestuur.

Artikel 23. Onderwijs- en examenregelingen

Het faculteitsbestuur stelt op basis van de richtlijn voor het universitaire model onderwijs- en examenregeling na advies van het desbetreffende onderwijsbestuur en met inachtneming van het advies- en instemmingsrecht van de opleidingscommissie en de faculteitsraad, een onderwijs- en examenregeling vast, waarin ten minste de onderwerpen genoemd in artikel 7.13 van de wet, worden geregeld. Het faculteitsbestuur en de opleidingscommissies zijn verantwoordelijk voor de regelmatige beoordeling van deze regeling.

Artikel 24. De opleidingscommissies

1. Het faculteitsbestuur stelt voor elke opleiding of groep van opleidingen die bij de faculteit is of zijn ingesteld een opleidingscommissie in zoals bedoeld in artikel 9.18 van de WHW. De opleidingscommissie heeft, met betrekking tot de opleiding waarvoor zij is ingesteld, de taak om het faculteitsbestuur en/of het desbetreffende onderwijsbestuur:
 - a. jaarlijks te adviseren over de vaststelling en de wijziging van de onderwijs- en examenregeling van de desbetreffende opleiding voor de onderwerpen genoemd in artikel 9.18, eerste lid onder c van de Wet;

- b. jaarlijks in te stemmen met de vaststelling en de wijziging van de onderwijs- en examenregelingen van de desbetreffende opleiding voor de onderwerpen genoemd in artikel 9.18, eerst lid onder a van de Wet;
 - c. jaarlijks te adviseren over de beoordeling van de uitvoering van de onderwijs- en examenregeling
 - d. te adviseren over het ontwerp, de inrichting en de herijking van het curriculum;
 - e. te adviseren over de kwaliteitscriteria waaraan de opleiding moet voldoen, waaronder de onderwijsevaluaties;
 - f. gevraagd of ongevraagd te adviseren of voorstellen te doen over alle andere aangelegenheden die het onderwijs in de opleiding betreffen.
2. De commissie zendt de adviezen bedoeld onder lid 1, letter a en e ter kennisneming aan de faculteitsraad; deze adviezen zijn ter inzage van de leden van de raad. De raad kan naar aanleiding van de adviezen aan het faculteitsbestuur voorstellen doen en standpunten kenbaar maken.
 3. Het faculteitsbestuur stelt de volgende opleidingscommissies in:
 - a. de opleidingscommissie voor de propedeuse van de (groep van) juridische bachelor opleidingen Rechtsgeleerdheid, Notarieel recht en Fiscaal recht bestaat uit ten minste vier leden, waarvan de helft uit studentleden en de helft uit docentleden bestaat;
 - b. de opleidingscommissie voor de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid (exclusief de propedeuse) bestaat uit ten minste vier leden, waarvan de helft uit studentleden en de helft uit docentleden;
 - c. de opleidingscommissie voor de masteropleiding Rechtsgeleerdheid bestaat uit ten minste vier leden, waarvan de helft uit studentleden en de helft uit docentleden;
 - d. de opleidingscommissie voor de bacheloropleiding Notarieel recht (exclusief de propedeuse) en voor de masteropleiding Notarieel recht bestaat als groep van opleidingen uit ten minste vier leden, waarvan de helft uit studentleden en de helft docentleden;
 - e. de opleidingscommissie voor de bacheloropleiding Fiscaal recht (exclusief de propedeuse) en voor de masteropleiding Fiscaal recht bestaat als groep van opleidingen uit ten minste vier leden, waarvan de helft uit studentleden en de helft uit docentleden;
 - f. de opleidingscommissie voor de bacheloropleiding Criminologie en voor de masteropleidingen Criminologie bestaat als groep van opleidingen uit ten minste vier leden, waarvan de helft uit studentleden en de helft uit docentleden;
 - g. de opleidingscommissie voor de masteropleiding Jeugdrecht bestaat uit ten minste vier leden waarvan de helft uit studentleden en de helft uit docentleden.
 - h. de opleidingscommissie voor de masteropleiding Law & Society Governance and Global Development bestaat uit ten minste vier leden waarvan de helft uit studentleden en de helft uit docentleden.
 - i. de opleidingscommissie voor de Advanced masteropleidingen bestaat uit tenminste vier leden waarvan de helft uit studentleden en de helft uit docentleden.
 4. De opleidingscommissie wordt voorgezeten door de desbetreffende opleidingsdirecteur, die géén lid is van de opleidingscommissie. De opleidingsdirecteur voert regelmatig overleg met de opleidingscommissie over alle aangelegenheden betreffende het onderwijs van de desbetreffende opleiding. De opleidingsdirecteur stelt de opleidingscommissie in de gelegenheid met hem/haar overleg te voeren alvorens die commissie een advies of een beoordeling uitbrengt.
 5. Het faculteitsbestuur benoemt de leden van de opleidingscommissies.
 - a. De studentleden worden gevraagd door en uit de studenten die voor de desbetreffende opleiding(en) zijn ingeschreven. Er wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling over de diverse studie jaren en, indien van toepassing, de verschillende afstudeerrichtingen.

- b. De docentleden worden door het faculteitsbestuur gevraagd uit het personeel dat verantwoordelijk is voor de verzorging van het onderwijs van de desbetreffende opleiding(en).
 - c. De zittingstermijn van de studentleden van de opleidingscommissies bedraagt één jaar, die van de overige leden drie jaar, tenzij het faculteitsbestuur in bijzondere gevallen anders besluit. Herbenoeming is mogelijk.
 - d. De zittingsperiode loopt van 1 november tot 1 november daaropvolgend.
 - e. Het lidmaatschap van een opleidingscommissie is onverenigbaar met het lidmaatschap van het faculteitsbestuur of het onderwijsbestuur.
- Het faculteitsbestuur, gehoord de opleidingscommissie, evalueert jaarlijks met de faculteitsraad de wijze van samenstelling als bedoeld in de onderdelen a en b.
6. Het faculteitsbestuur staat de opleidingscommissie het gebruik toe van de voorzieningen waarover het kan beschikken, en die de commissie voor de vervulling van haar taak redelijkerwijs nodig heeft. De leden van de commissie worden in de gelegenheid gesteld om gedurende een door het faculteitsbestuur hoeveelheid tijd scholing en vorming te ontvangen die zij voor de vervulling van hun taken nodig hebben. De kosten voor deze vorming en scholing zijn voor rekening van de faculteit.
 7. De opleidingscommissie stelt een reglement op voor zaken van huishoudelijke aard. Daaronder moet ten minste worden verstaan, regels met betrekking tot:
 - a. het bijeenroepen en de frequenties van de vergaderingen van de opleidingscommissie;
 - b. de termijn voor toezending van de stukken voor de onder a. bedoelde vergaderingen;
 - c. de wijze van beraadslagen en besluiten van de opleidingscommissie, daaronder begrepen het quorum;
 - d. de openbaarheid van vergaderingen en stukken van de opleidingscommissie.
 8. Voor de opleidingscommissie van de Advanced masteropleidingen gelden bovenstaande bepalingen, op enkele uitzonderingen na die door de aard van de opleidingen zijn ingegeven:
 - a. De opleidingscommissie wordt voorgezeten door één van de opleidingsdirecteuren voor de Advanced masteropleidingen, die geen lid is van de opleidingscommissie;
 - b. De zittingstermijn van alle leden van de opleidingscommissie van de Advanced masteropleidingen bedraagt één jaar, tenzij het faculteitsbestuur in bijzondere gevallen anders besluit. Herbenoeming is mogelijk;
 - c. De zittingsperiode loopt van 1 november tot 1 november daaropvolgend.

Artikel 25. De examencommissies

1. Het faculteitsbestuur stelt voor iedere opleiding of groep van opleidingen een examencommissie in. De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad.
2. Het faculteitsbestuur benoemt de leden van de examencommissie op basis van hun deskundigheid op het terrein van de desbetreffende opleiding of groep van opleidingen. Ten minste één lid is als docent verbonden aan de opleiding of aan een van de opleidingen die tot de groep van opleidingen behoort. Ten minste één lid is afkomstig van buiten de desbetreffende opleiding of van de opleidingen die tot de groep van opleidingen behoort. Bij benoeming wijst het faculteitsbestuur de voorzitter van de examencommissie aan. De leden worden benoemd voor een termijn van ten minste drie jaar. De commissie bestaat uit ten minste drie en ten hoogste tien leden.
3. Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort het faculteitsbestuur de leden van de desbetreffende examencommissie.
4. Het lidmaatschap van de examencommissie is onverenigbaar met dat van het faculteitsbestuur, het bestuur van de betrokken opleiding of groep van opleidingen en, in geval van een masteropleiding, met het lidmaatschap van de toelatingscommissie voor die opleiding.

5. De examencommissie is onafhankelijk en de leden verrichten hun taken zonder last.
6. De examencommissie stelt in ieder geval vast:
 - a. de regels over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen;
 - b. jaarlijks een verslag van haar werkzaamheden. De examencommissie verstrekt het verslag aan het faculteitsbestuur.
7. Onverminderd hetgeen ter zake is bepaald in de wet en in de onderwijs- en examenregeling heeft de examencommissie de volgende taken en bevoegdheden:
 - a. het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens;
 - b. het borgen van de kwaliteit van de organisatie en procedures rondom tentamens en examens;
 - c. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van de onderwijs- en examenregeling om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen;
 - d. het door de meest daarvoor in aanmerking komende examencommissie verlenen van toestemming aan een student om een door die student samengesteld programma als bedoeld in artikel 7.3 d van de wet te volgen, waarvan het examen leidt tot het verkrijgen van een graad, waarbij de examencommissie tevens aangeeft tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren voor de toepassing van deze wet;
 - e. het verlenen van vrijstelling voor het afleggen van één of meer tentamens op een van de gronden die zijn vermeld in de onderwijs- en examenregeling;
 - f. het in voorkomende gevallen verlengen van de in de onderwijs- en examenregeling bepaalde geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens;
 - g. het in bijzondere gevallen bepalen of een tentamen mondeling, schriftelijk of op een andere wijze wordt afgelegd, in afwijking van hetgeen daarover in de onderwijs- en examenregeling is geregeld;
 - h. het in bijzondere gevallen bepalen of een tentamen in openbaarheid wordt afgenomen, in afwijking van hetgeen daarover in de onderwijs- en examenregeling is geregeld;
 - i. het al dan niet onder oplegging van vervangende eisen verlenen van vrijstelling van de verplichting tot het deelnemen aan praktische oefeningen met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen;
 - j. het goedkeuren in individuele gevallen van de keuze van onderwijseenheden die tot de opleiding behoren;
 - k. het op verzoek van de student en met inachtneming van het ter zake bepaalde in de onderwijs- en examenregeling verlenen van toegang het afleggen van een of meer onderdelen van het afsluitend examen voordat hij/zij het propedeutisch examen van de desbetreffende opleiding met goed gevolg heeft afgelegd;
 - l. het vaststellen, voor zover het faculteitsbestuur dat heeft bepaald als voorwaarde voor het afleggen van examens of onderdelen daarvan, dat het bewijs is geleverd van voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs door degene aan wie vrijstelling is verleend van de vooropleidingseis als bedoeld in artikel 7.24 van de wet op grond van het bezit van een buiten Nederland afgegeven diploma, dan wel in geval vrijstelling is verleend van de toegangseis voor de postpropedeutische fase van de opleiding;
 - m. het namens het faculteitsbestuur uitbrengen van het (bindend) studieadvies als bedoeld in artikel 7.8 b van de wet;
 - n. het uitreiken van een getuigschrift en een supplement uitgereikt als bedoeld in artikel 7.11 van de wet ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd;
 - o. het afgeven van een verklaring waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door hem/haar met goed gevolg zijn afgelegd in geval een student meer dan een tentamen met goed gevolg heeft afgelegd doch aan wie geen getuigschrift als bedoeld onder m. kan worden uitgereikt;

- p. het nemen van maatregelen en het opleggen van sancties indien een student of extraneus fraudeert, plagieert of soortgelijke onregelmatigheden pleegt.

Artikel 26. Toelatingscommissies bachelor- en (Advanced) masteropleidingen

1. Het faculteitsbestuur stelt voor elke bacheloropleiding of groep bacheloropleidingen een toelatingscommissie in.
 - a. Het faculteitsbestuur stelt een of meer commissies in, die verantwoordelijk is/zijn voor het onderzoek bedoeld in artikel 7.25, vierde lid, van de wet, het aanvullend onderzoek bedoeld in artikel 7.28, derde en vierde lid, van de wet en het toelatingsonderzoek bedoeld in artikel 7.29 van de wet (colloquium doctum). In het instellingsbesluit stelt het faculteitsbestuur nadere regels vast voor de omvang en samenstelling van de commissie of commissies.
 - b. Het faculteitsbestuur stelt nadere regels vast omtrent de wijze waarop vrijstelling als bedoeld in de artikelen 7.25, vierde lid, artikel 7.28, tweede, derde en vierde lid, en 7.29, eerste lid, van de wet kan worden verkregen.
2. Het faculteitsbestuur stelt voor elke masteropleiding of groep masteropleidingen een toelatingscommissie in.
 - a. Een toelatingscommissie bestaat uit ten minste drie en ten hoogste zeven leden. De leden behoren tot de docenten die verantwoordelijk zijn voor de verzorging van het onderwijs voor de betrokken opleiding of opleidingen. Het lidmaatschap van de toelatingscommissie kan niet worden gecombineerd met het lidmaatschap van de examencommissie van de desbetreffende masteropleiding of groep masteropleidingen. Het faculteitsbestuur benoemt de leden van de toelatingscommissie voor een termijn van twee jaar. Herbenoeming is mogelijk. In het instellingsbesluit stelt het faculteitsbestuur nadere regels vast voor de omvang en samenstelling van de commissie.
 - b. De toelatingscommissie heeft de taken die haar bij of krachtens de Regeling toelating masterstudenten Universiteit Leiden zijn opgedragen. Haar adviezen zijn met redenen omkleed en worden bij het faculteitsbestuur ingediend volgens de daarvoor door het faculteitsbestuur vastgestelde procedure. Bij het opstellen van haar adviezen neemt de commissie de wettelijke regels en de universitaire en facultaire richtlijnen voor de toelating van studenten tot de opleiding in acht. De commissie brengt haar advies binnen een redelijke termijn ter kennis van het faculteitsbestuur. Het faculteitsbestuur neemt daarna een besluit over het toelatingsverzoek.
 - c. In het geval dat een student beroep instelt tegen een toelatingsbesluit, vraagt het faculteitsbestuur daarover advies aan de desbetreffende toelatingscommissie. Hierbij neemt de commissie het in lid 2.b bepaalde in acht.
3. Het faculteitsbestuur stelt voor elke Advanced Masteropleiding een toelatingscommissie in.
 - a. Een toelatingscommissie bestaat uit ten minste drie leden. De meerderheid van de leden behoort tot het personeel dat ten minste parttime verantwoordelijk is voor de verzorging van het onderwijs in de betrokken opleidingen. Het lidmaatschap van de toelatingscommissie kan niet worden gecombineerd met het lidmaatschap van de examencommissie van de desbetreffende groep voortgezette masteropleidingen. Het faculteitsbestuur benoemt de leden van de toelatingscommissie voor een termijn van twee jaar. Herbenoeming is mogelijk. In het instellingsbesluit stelt het faculteitsbestuur nadere regels vast voor de omvang en samenstelling van de commissie.
 - b. De toelatingscommissie, die tot taak heeft te beoordelen welke verzoekers tot de voortgezette masteropleidingen kunnen worden toegelaten handelt onder verantwoordelijkheid van en namens het faculteitsbestuur.

Artikel 27. Gedragingen student in relatie tot toekomstige beroepsuitoefening

Op voorstel/advies van de examencommissie kan het faculteitsbestuur in bijzondere gevallen het College van Bestuur voorstellen de inschrijving van een student voor de betrokken opleiding te beëindigen dan wel te weigeren als die student door zijn gedragingen of uitlatingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een of meer beroepen waartoe de door hem/haar gevolgde opleiding hem/haar opleidt, dan wel voor de praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening. Bij het voorstel voegt het faculteitsbestuur het advies van de examencommissie.

Hoofdstuk 5. Onderzoek

Artikel 28. Stafafdeling onderzoek E.M. Meijers en Graduate School (“staff service research E.M. Meijers and Graduate School”)

- 1* De stafafdeling onderzoek E.M. Meijers omvat tevens de facultaire Graduate School of Legal Studies and Criminology. In de Graduate School zijn de promovendiopleiding en het Pre PhD-Programme van de faculteit ondergebracht. De promovendi maken deel uit van de Graduate School.
2. De stafafdeling onderzoek E.M. Meijers, incl. de Graduate School, staat onder leiding van de portefeuillehouder Onderzoek in het faculteitsbestuur, tevens Dean van de Graduate School. Het wetenschappelijk onderzoek is ondergebracht in onderzoekprogramma's. Elk onderzoeksprogramma kent een programmacoördinator. De functie van programmacoördinator is niet verenigbaar met de functie van wetenschappelijk directeur of afdelingshoofd van een instituut. De programmacoördinatoren adviseren, als onderzoekbestuur, het faculteitsbestuur over aangelegenheden betreffende het onderzoek.

Artikel 29. Programmacoördinatoren

1. De programmacoördinatoren zijn verantwoordelijk voor de volgende taken:
 - a. het zorgdragen voor de organisatie, kwaliteit, coördinatie en verdere ontwikkeling van zijn onderzoeksprogramma en het zorgdragen voor een stimulerend onderzoeksklimaat;
 - b. het, in overleg met de desbetreffende leidinggevende, maken van duidelijke (schriftelijke) afspraken met de fellows over publicaties en andere relevante onderzoeksactiviteiten;
 - c. het betrekken van de promovendi van de instituten alsmede de studenten bij de onderzoeksprogramma's;
 - d. het jaarlijks opstellen van een rapportage van de onderzoeksoutput en – activiteiten van het onderzoeksprogramma, zoals bedoeld in artikel 9.15, eerste lid onder c, van de wet. Hierbij worden de richtlijnen van de wetenschapsbeoefening, bedoeld in artikel 9.15, eerste lid onder b, van de wet in acht genomen;
 - e. het bevorderen van een actieve werving van tweede en derde geldstroomonderzoek;
 - f. het bevorderen van Open Access publiceren.
2. De programmacoördinator is verantwoording verschuldigd aan de portefeuillehouder onderzoek. Hij/zij verstrekt hem/haar de gevraagde inlichtingen.

Artikel 30*. Onderzoekbestuur

1. Het onderzoekbestuur is medeverantwoordelijk voor de volgende taken:
 - a. het adviseren over de organisatie, integratie en coördinatie van het wetenschappelijk onderzoek van de faculteit;
 - b. de bewaking van de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek;
 - c. de ontwikkeling van het strategisch onderzoeksbeleid van de faculteit en, samen met de onderwijsbesturen, de samenhang onderzoek en onderwijs;
 - d. de ontwikkeling van de opleiding van de promovendi;
 - e. het adviseren over de besteding van de middelen die nodig zijn voor de uitvoering van het onderzoek van de faculteit in het kader van het meerjarenplan en het begrotingsplan van de faculteit;
 - f. het adviseren over het aandeel van de faculteit bij de deelneming in interfacultaire of interuniversitaire, onderzoeksinstituten of onderzoekscholen;
 - g. het bewaken van de toepassing van de richtlijnen voor de wetenschapsbeoefening, bedoeld in artikel 9.15, eerste lid onder b, van de wet;
 - h. het zorgdragen voor een adequate vervulling van het promovendidecaanaat;
 - i. het zorgdragen voor de opleiding van promovendi van de faculteit;

- j. het bepalen van het beleid en de kaders met betrekking tot de werving van tweede en derde geldstroomonderzoek;
 - k. het bepalen van het beleid en de kaders met betrekking tot Open Access publiceren;
 - l. het toepassen en evalueren van het beleid en de criteria zoals neergelegd in het Leiden Law School Research Assessment Framework en adviseren over de toelating tot de onderzoeksprogramma's;
 - m. alle overige aangelegenheden het onderzoek betreffende.
2. Het onderzoekbestuur is verantwoording verschuldigd aan het faculteitsbestuur. Het verstrekt het faculteitsbestuur de gevraagde inlichtingen.

Artikel 31. Samenstelling van het onderzoekbestuur

1. Het onderzoekbestuur bestaat uit de portefeuillehouder Onderzoek als voorzitter en de programmacoördinatoren.
2. Een vertegenwoordiger van de aan de Graduate School verbonden promovendi woont de bestuursvergaderingen bij voor zover aangelegenheden met betrekking tot het promotie- en promovendibeleid aan de orde zijn.
3. De leden van het onderzoekbestuur, met uitzondering van de voorzitter, en de vertegenwoordiger van de promovendi worden benoemd en ontslagen door het faculteitsbestuur. De wetenschappelijk directeurs worden gehoord over de benoemingen. De benoeming van de andere leden behoeft de instemming van de portefeuillehouder onderzoek.
4. De portefeuillehouder onderzoek benoemt, op voordracht van de zittende vertegenwoordiger van de promovendi gehoord de achterban én na overleg met het onderzoekbestuur, de vertegenwoordiger van de promovendi. De benoeming van de vertegenwoordiger van de promovendi als bedoeld in het derde lid geschiedt voor twee jaar, die van de overige leden van het onderzoekbestuur voor drie jaar. De benoemingstermijn van de andere leden dan de voorzitter eindigt in elk geval bij beëindiging van het voorzitterschap. Herbenoeming is mogelijk.
5. Onverminderd de verantwoordelijkheid van het onderzoekbestuur in zijn geheel voor zijn besluiten en handelingen, stelt het onderzoekbestuur het onderzoekprogramma vast waarmee elk van de leden van het onderzoekbestuur in het bijzonder verantwoordelijk voor is. De portefeuillehouder onderzoek meldt deze verdeling aan het faculteitsbestuur.
6. De centrale facultaire stafdienst levert de secretaris ter ondersteuning van het onderzoekbestuur, die als adviseur van het desbetreffende bestuur optreedt.

Artikel 32. Werkwijze van het onderzoekbestuur

1. Het onderzoekbestuur regelt de werkwijze met betrekking tot:
 - a. het bijeenroepen van de vergaderingen van het onderzoekbestuur;
 - b. de termijn voor toezending van de stukken voor de onder a. bedoelde vergaderingen;
 - c. de wijze van beraadslagen en besluiten van het onderzoekbestuur, daaronder begrepen het quorum;
 - d. de frequentie waarmee het onderzoekbestuur vergadert;
 - e. de openbaarheid van vergaderingen en stukken van het onderzoekbestuur.
2. De portefeuillehouder Onderzoek treedt op als voorzitter van het onderzoekbestuur. Hij/zij streeft naar een maximaal draagvlak voor zijn besluiten. Bij een meningsverschil in het onderzoekbestuur heeft de voorzitter de doorslaggevende stem.

Artikel 33. Toelating tot de promotieprogramma's

1. De portefeuillehouder Onderzoek, in zijn hoedanigheid van Dean van de Graduate School, besluit over toelating van een promovendus tot een promotieprogramma. Hij/zij neemt hierbij de nadere regelingen in acht die het Faculteitsbestuur vaststelt inzake de toelating van aan te stellen promovendi respectievelijk de toelating van promovendi die geen aanstelling hebben aan de faculteit ('buitenpromovendi') en contractpromovendi.
2. De Graduate School faciliteert, registreert, bewaakt en monitort de toelating tot de promotieprogramma's.

Artikel 34. Promovendidecaan

1. De faculteit kent de functie van promovendidecaan. De promovendidecaan is het facultaire aanspreekpunt voor de promovendi.
2. Het faculteitsbestuur benoemt de promovendidecaan op voordracht van de portefeuillehouder Onderzoek. De benoemingstermijn is minimaal twee, en maximaal vier jaar. Herbenoeming is mogelijk.
3. De promovendidecaan toetst de voortgang van het onderzoek van individuele promovendi en voorziet de promovendi desgevraagd of uit eigen beweging van raad en advies. De promovendi-decaan rapporteert over de voortgang aan de portefeuillehouder onderzoek.
4. Namens de portefeuillehouder onderzoek ziet de promovendidecaan erop toe dat voor iedere promovendus die tot een promotieprogramma is toegelaten, een opleidings- en begeleidingsplan wordt vastgesteld. Dit opleidings- en begeleidingsplan wordt zodanig ingericht dat het promotieprogramma binnen de overeengekomen periode met een promotie kan worden afgerond. Daarnaast ziet de promovendidecaan er namens de portefeuillehouder onderzoek op toe dat jaarlijks het in de meest recente universitaire Richtlijn Promotietrajecten bedoelde *annual review* plaatsvindt.
5. De promovendidecaan legt over de uitoefening van zijn taken met betrekking tot de opleiding voor de promovendi verantwoording af aan de portefeuillehouder onderzoek en adviseert het Faculteitsbestuur over het promovendibeleid.
6. De promovendidecaan heeft een adviserende rol in het onderzoekbestuur.

Artikel 35. Vertrouwenspersoon promovendi

1. De faculteit kent een vertrouwenspersoon promovendi.
2. Het faculteitsbestuur benoemt de vertrouwenspersoon promovendi op voordracht van de portefeuillehouder Onderzoek.
3. De vertrouwenspersoon heeft de volgende taken:
 - a. het opvangen van promovendi die behoefte hebben aan overleg met en advies en ondersteuning van iemand van buiten de Universiteit Leiden;
 - b. het informeren van promovendi over de verschillende wegen die openstaan om het probleem tot een oplossing te brengen;
 - c. het begeleiden van promovendi indien zij de zaak willen laten bemiddelen of aan de orde wil stellen bij een klachtencommissie, waarbij de vertrouwenspersoon niet zelf optreedt als bemiddelaar;
 - d. het desgewenst doorverwijzen van promovendi naar deskundigen die behulpzaam kunnen zijn bij de oplossing van hun problemen;
 - e. het registreren van meldingen en klachten en jaarlijks hierover geanonimiseerd vertrouwelijk rapporteren aan het Faculteitsbestuur;
 - f. het verzorgen van voorlichting en publiciteit over de eigen functie.
 - g. het voeren van overleg met de Graduate School, de stafafdeling onderzoek en de promovendidecaan.

Hoofdstuk 6. Ondersteunende stafdienst

Artikel 36. Centrale facultaire stafdienst

- 1 Voor de ondersteuning van onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering heeft de faculteit een centrale facultaire ondersteunende stafdienst. Tot deze dienst behoren alle leden van het ondersteunend en beheerspersoneel van de faculteit die niet tot één van de wetenschappelijke instituten behoren.
- 2 De stafdienst is verantwoordelijk voor het coördineren en bewaken van de kwaliteit van de facultaire activiteiten en het leveren van een bijdrage aan de strategie van de faculteit ten aanzien van kaderstelling, beleidsontwikkeling en implementatie, advisering, toetsing en administratie.
- 3 De stafdienst, onder leiding van het faculteitsbestuur, voert taken uit ten behoeve van het faculteitsbestuur, de (leden van de) onderwijsbesturen, het (de leden van het) onderzoekbestuur, de wetenschappelijk directeuren en de faculteitsraad.
- 4 De centrale facultaire stafdienst bestaat uit de stafafdelingen genoemd in bijlage 1.

Hoofdstuk 7. Medezeggenschap

Paragraaf 1. De faculteitsraad

Artikel 37. Taken en bevoegdheden van de faculteitsraad

1. De faculteit kent een faculteitsraad als bedoeld in artikel 9.37 van de WHW.
2. De faculteitsraad is bevoegd over alle aangelegenheden waarin de decaan dan wel het faculteitsbestuur bevoegd is een besluit te nemen, voorstellen te doen en standpunten kenbaar te maken.
3. Het faculteitsbestuur brengt binnen drie maanden een met redenen omklede reactie uit op een voorstel, als bedoeld in het tweede lid. Het stelt de faculteitsraad tevoren in de gelegenheid met hem/haar te overleggen.
4. Het faculteitsbestuur verstrekt de faculteitsraad tijdig en desgewenst informatie over alle aangelegenheden de faculteit betreffende, die deze voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft, tenzij zich daartegen door het faculteitsbestuur te motiveren zwaarwegende belangen verzetten.
5. De faculteitsraad ontvangt aan het begin van het studiejaar inlichtingen over:
 - a. de organisatie van de faculteit;
 - b. de hoofdpunten van het vastgestelde facultair beleid;
 - c. het in het afgelopen jaar gevoerde beleid en het toekomstige beleid;
 - d. externe adviesopdrachten;
 - e. de ontwikkelingen van de personele bezetting.

Artikel 38. Instemmingsrecht van de faculteitsraad

Het faculteitsbestuur behoeft de voorafgaande instemming van de faculteitsraad voor elk besluit tot vaststelling of wijziging van:

- a. het meerjarenplan, bedoeld in artikel 4 onder b;
- b. de nadere regeling van en het beleid met betrekking tot de kwaliteitszorg in de faculteit;
- c. het faculteitsreglement;
- d. de onderwijs- en examenregeling van elke opleiding in de faculteit met uitzondering van:
 - de regeling van de inhoud van de opleidingen en van de examens,
 - de eindtermen,
 - de inrichting van de praktische oefeningen,
 - de studielast,
- e. de hoofdlijnen van de facultaire begroting;
- f.* de regeling van de onderwerpen, aangewezen in het reglement voor de universiteitsraad.

Artikel 39. Adviesrecht van de faculteitsraad

1. Het faculteitsbestuur wint tijdig het advies van de faculteitsraad in alvorens een besluit te nemen over:
 - a. het facultaire meerjarig begrotingsplan, bedoeld in artikel 4 onder g;
 - b. de reorganisatie van de faculteit;
 - c. de structurele samenwerking met partners in of buiten de universiteit;
 - d. de vaststelling of wijziging van de onderwijs- en examenregeling van elke opleiding in de faculteit voor zover het betreft:
 - de regeling van de inhoud van de opleidingen en van de examens,
 - de eindtermen,
 - de inrichting van de praktische oefeningen,
 - de studielast.
 - e. voordrachten voor benoemingen zoals weergegeven in artikel 9.

2. Het advies moet op een zodanig tijdstip worden ingewonnen, dat het van wezenlijke invloed kan zijn op het te nemen besluit. Indien het advies niet of niet geheel wordt gevolgd, wordt aan de faculteitsraad meegedeeld waarom van het desbetreffende advies is afgeweken.
3. In afwijking van lid 1 sub c kan het faculteitsbestuur besluiten nieuwe Erasmusovereenkomsten en vergelijkbare uitwisselingsovereenkomsten aan te gaan met buitenlandse juridische faculteiten, en bestaande overeenkomsten te verlengen, zonder voorafgaande advies van de faculteitsraad te hebben ingewonnen. In dat geval stelt het faculteitsbestuur de faculteitsraad bij de eerstvolgende vergadering op de hoogte.

Artikel 40. Samenstelling van de faculteitsraad

1. De faculteitsraad bestaat uit veertien leden van wie de helft wordt gekozen door en uit het personeel van de faculteit en de helft door en uit de studenten van de faculteit.
2. De leden van de faculteitsraad worden gekozen krachtens het door het College van Bestuur vastgestelde kiesreglement faculteits- en dienstraden en volgens het in dat reglement neergelegde lijstenstelsel.

Artikel 41. Zittingstermijn van de faculteitsraad

1. De zitting van de faculteitsraad vangt aan op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daarop volgende jaar.
2. De studentleden worden gekozen voor de termijn van één zitting, de personeelsleden voor een termijn van twee zittingen.
3. Leden die een tussentijds ongeval plaats innemen, worden aangesteld voor de termijn van degene die zij vervangen.
4. Zolang na afloop van een zitting nog geen uitslag van nieuwe verkiezingen onaantastbaar is geworden, behouden de aftredende leden in afwachting daarvan hun lidmaatschap.
5. Aftredende leden zijn terstond herkiesbaar.
6. Indien in het jaar waarin geen reguliere verkiezingen voor de personeelsleden van de faculteitsraad worden gehouden, ten minste één maand voor de peildatum, bedoeld in artikel 5, eerste lid, van het kiesreglement, wegens het ontbreken van voldoende kandidaten één of meer zetels in de faculteitsraad vacant zijn geworden, worden er voor die vacante zetels tussentijdse verkiezingen gehouden. Deze leden worden gekozen voor één zitting.
7. Indien tussentijdse verkiezingen, als bedoeld in het zesde lid, hebben plaatsgevonden, wordt bij de vervulling van vacatures in de faculteitsraad, als bedoeld in artikel 47 van het kiesreglement, eerst uitgegaan van het proces-verbaal, waarbij de uitslag van de reguliere verkiezingen is vastgesteld en, voor zover op basis van dit proces-verbaal niet in de vacature kan worden voorzien, van het proces-verbaal, waarbij de uitslag van de tussentijdse verkiezing is vastgesteld.

Artikel 42. Werkwijze van de faculteitsraad

1. De faculteitsraad kan, te allen tijde, bijeenkomen om te beraadslagen.
2. De faculteitsraad wordt minimaal vier maal per jaar en maximaal tienmaal per jaar en voorts zo vaak als het faculteitsbestuur of minimaal vier leden van de faculteitsraad daarom schriftelijk en met opgave van het te behandelen onderwerp verzoeken, bijeen geroepen ter bespreking van de algemene gang van zaken in de faculteit in een overlegvergadering met het faculteitsbestuur.
3. Indien ten minste vier leden van de faculteitsraad hebben verzocht om de faculteitsraad bijeen te roepen voor een overlegvergadering wordt de vergadering gehouden binnen vijf dagen na ontvangst van het verzoek door het faculteitsbestuur.

4. De overlegvergadering tussen het faculteitsbestuur en de faculteitsraad wordt voorgezeten door de decaan of bij afwezigheid van de decaan door een van de portefeuillehouders in het faculteitsbestuur.
5. De raad doet jaarlijks schriftelijk verslag van zijn werkzaamheden en draagt er zorg voor dat alle bij de faculteit betrokkenen van het verslag kennis kunnen nemen.

Artikel 43. Reglement van orde

1. Met inachtneming van het bepaalde in dit reglement stelt de faculteitsraad een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen. In dat reglement worden in ieder geval regels opgenomen met betrekking tot:
 - a. het aanwijzen van een voorzitter van de faculteitsraad;
 - b. het bijeenroepen van de vergaderingen;
 - c. de termijn voor toezending van de vergaderstukken;
 - d. de wijze van beraadslagen en besluiten, daaronder begrepen het quorum;
 - e. de wijze van raadpleging bij benoeming en ontslag van het faculteitsbestuur;
 - f. de ondertekening van de besluiten;
 - g. de vorm en vaststelling van de verslagen van de vergaderingen;
 - h. het inwinnen van inlichtingen, al dan niet in een vergadering;
 - i. de openbare en niet-openbare vergaderingen.
2. Het reglement van orde van de faculteitsraad is van overeenkomstige toepassing op de vergaderingen van de personeelsgeleding van de faculteitsraad.

Artikel 44. Advisering van de faculteitsraad

1. De faculteitsraad kan ten behoeve van de behandeling van een bepaald onderwerp één of meer deskundigen uitnodigen tot het bijwonen van zijn vergadering.
2. De faculteitsraad kan een deskundige vragen een schriftelijk advies uit te brengen.
3. Indien aan de advisering kosten zijn verbonden die de faculteitsraad niet uit de hem/haar ter beschikking gestelde middelen kan bekostigen, vindt de uitnodiging niet plaats dan nadat het faculteitsbestuur daarmee heeft ingestemd.

Artikel 45. Overige taken faculteitsraad

1. De faculteitsraad bevordert naar vermogen openheid, openbaarheid, onderling overleg en belangenafweging in de faculteit.
2. De faculteitsraad bevordert naar vermogen de gelijke behandeling en participatie van medewerkers ongeacht godsdienst, levensovertuiging, nationaliteit, ras, leeftijd, gender, seksuele gerichtheid, handicap of welke (achter)grond dan ook.

Artikel 46. Ondersteuning van de faculteitsraad

1. Het faculteitsbestuur is verantwoordelijk voor de nodige administratieve en secretariële ondersteuning van de faculteitsraad.
2. Het faculteitsbestuur draagt er zorg voor dat de agenda's en verslagen van de vergaderingen van de faculteitsraad ingezien kunnen worden op een toegankelijke plek in de faculteit ten behoeve van belangstellenden.
3. De leden van de faculteitsraad worden in de gelegenheid gesteld om gedurende een door het faculteitsbestuur en de faculteitsraad gezamenlijk vast te stellen hoeveelheid tijd scholing te ontvangen die zij voor de vervulling van hun taken nodig hebben. De personeelsleden van de faculteitsraad worden in de gelegenheid gesteld deze scholing in werktijd met behoud van salaris te volgen.
- 4*. De kosten die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de vervulling van de taken van de faculteitsraad, waaronder begrepen ondersteuning en scholing als bedoeld in dit artikel, komen voor rekening van de faculteit.

Artikel 47. Bescherming van de leden van de faculteitsraad

1. Het faculteitsbestuur draagt er jegens de faculteitsraad zorg voor dat de leden van de faculteitsraad niet uit hoofde van hun lidmaatschap daarvan worden benadeeld in hun positie met betrekking tot de faculteit. Een zelfde plicht geldt ten aanzien van de kandidaat-leden en de voormalige leden van de faculteitsraad.
2. Het faculteitsbestuur ziet erop toe, dat de leden van de faculteitsraad, die behoren tot de personeelsgeleding, door de eenheden waartoe zij behoren in de gelegenheid worden gesteld om het lidmaatschap van de faculteitsraad naar behoren uit te oefenen.
3. Indien bij een bepaalde vergadering of een onderdeel daarvan een bij uitstek persoonlijk belang van een van de leden van de raad in het geding is, kan de raad bepalen dat het betrokken lid aan die vergadering of dat onderdeel daarvan niet deelneemt. De raad bepaalt dan tevens dat de behandeling van de desbetreffende aangelegenheid in een besloten vergadering plaats heeft.

Paragraaf 2. Personeelsgeleding van de faculteitsraad

Artikel 48. Adviesrecht van de personeelsgeleding van de faculteitsraad

Het faculteitsbestuur stelt de personeelsgeleding van de faculteitsraad tijdig in de gelegenheid advies uit te brengen en met hem/haar te overleggen over een door hem/haar voorgenomen beleidsvaststelling of beleidswijziging met betrekking tot:

- a. de wijze waarop de arbeids- en dienstvoorwaarden bij de faculteit worden toegepast;
- b. de wijze waarop het algemeen personeelsbeleid bij de faculteit wordt uitgevoerd;
- c. de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid binnen de faculteit;
- d. de organisatie en werkwijze binnen de faculteit;
- e. de technische en economische dienstuitvoering binnen de faculteit.

Artikel 49. Instemmingsrecht van de personeelsgeleding van de faculteitsraad

Het faculteitsbestuur behoeft de voorafgaande instemming van de personeelsgeleding van de faculteitsraad voor elke door hem/haar of de decaan voorgenomen maatregel ter uitvoering van de beleidsvaststelling of -wijziging, waarover de personeelsgeleding hem/haar advies, als bedoeld in artikel 48 heeft uitgebracht.

Artikel 50. Voorstellen van de personeelsgeleding van de faculteitsraad

De personeelsgeleding van de faculteitsraad kan het faculteitsbestuur voorstellen doen met betrekking tot onderwerpen genoemd in artikel 48. Het faculteitsbestuur brengt binnen vier weken een met redenen omklede reactie uit. De personeelsgeleding wordt tevoren in de gelegenheid gesteld met het faculteitsbestuur overleg te voeren.

Hoofdstuk 8. Adviescommissies, ad hoc-adviescommissies en Raad van Advies

Paragraaf 1. Algemeen

Artikel 51. Adviescommissies

1. Het faculteitsbestuur stelt adviescommissies in.
2. Het faculteitsbestuur benoemt en ontslaat de leden van de adviescommissies. Herbenoeming is steeds mogelijk.
3. De faculteit kent de volgende adviescommissies:
 - a. de Commissie Planning en Begroting;
 - b. de Toetsingscommissie Basis Kwalificatie Onderwijs.
 - c. de Wetenschapscommissie
4. Het faculteitsbestuur kan, al dan niet op voorstel van de faculteitsraad, ad hoc adviescommissies instellen. Het regelt bij de instelling in ieder geval de taken, bevoegdheden, rapportage, omvang, samenstelling, de openbaarheid van vergaderingen en duur van de commissie.

Artikel 52. Geheimhoudingsplicht

De leden van een adviescommissie en van de raad van advies zijn tot geheimhouding verplicht met betrekking tot de inhoud van vertrouwelijke vergaderstukken en van hetgeen hun in een niet openbare vergadering ter kennis komt, tenzij de desbetreffende adviescommissie of raad van advies besluit de geheimhouding op te heffen. Gelijke verplichting rust ook op personen, die uit anderen hoofde de beraadslagingen bijwonen.

Paragraaf 2. Adviescommissies

Artikel 53*. Taken en bevoegdheden van de Commissie Planning en Begroting

De Commissie Planning en Begroting geeft desgevraagd of uit eigen beweging advies over planings- en begrotingsaangelegenheden aan het faculteitsbestuur. De commissie wordt in ieder geval gehoord ter zake van de jaarlijks door het faculteitsbestuur op te stellen begroting en over de realisatie van de begroting.

Artikel 54. Samenstelling van de Commissie Planning en Begroting

1. De commissie voor planning en begroting bestaat uit ten hoogste drie leden. In de commissie dienen in ieder geval twee leden van de wetenschappelijke staf zitting te hebben.
2. Het faculteitsbestuur benoemt één van de leden tot voorzitter.
3. De leden worden benoemd voor een zittingsperiode van drie jaar. Indien zij ten tijde van de benoeming lid zijn van de faculteitsraad, kunnen zij slechts worden benoemd voor de periode dat zij deel uitmaken van de faculteitsraad.
4. De centrale facultaire stafdienst zorgt voor de ondersteuning van de commissie.

Artikel 55. Werkwijze van de Commissie Planning en Begroting

De vergaderingen van de commissie zijn besloten, tenzij de commissie bij gemotiveerd besluit anders beslist.

Artikel 56. Taken en bevoegdheden van de Toetsingscommissie Basis Kwalificatie Onderwijs

De Toetsingscommissie Basis Kwalificatie Onderwijs beoordeelt de dossiers van de BKO kandidaten aan de hand van de eindtermen BKO.

Artikel 57. Samenstelling van de Toetsingscommissie Basis Kwalificatie Onderwijs

1. De Toetsingscommissie Basis Kwalificatie Onderwijs bestaat uit minimaal drie leden door het faculteitsbestuur benoemd uit het wetenschappelijk personeel.
2. Het faculteitsbestuur benoemt één der leden tot voorzitter.
3. De leden worden benoemd voor een periode van twee jaar.
4. De commissie wordt ondersteund door een medewerker van de stafafdeling onderwijs van de centrale facultaire stafdienst.

Artikel 58. Werkwijze van de Toetsingscommissie Basis Kwalificatie Onderwijs

1. De vergaderingen van de commissie zijn besloten, tenzij de commissie bij gemotiveerd besluit anders beslist.
2. De commissie komt drie tot vier keer per jaar bijeen.

Artikel 59. De Facultaire Wetenschapscommissie

1. Het faculteitsbestuur kent een Wetenschapscommissie.
2. De wetenschappelijke directeurs (q.q.) vormen gezamenlijk de Wetenschapscommissie.
3. De wetenschapscommissie adviseert het faculteitsbestuur over het volgende:
 - a. aangelegenheden op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek en met name op het gebied van de instelling van nieuwe leerstoelen en of deze aansluiten op het facultaire beleid;
 - b. het wenselijkheidsrapport voor een nieuw in te stellen leerstoel;
 - c. verkorte benoemingsprocedures en tenure track procedures van hoogleraren;
 - d. de samenwerking met externe partijen in het geval van bijzondere en gesponsorde leerstoelen.
4. Het advies van de Wetenschapscommissie wordt in benoemingsprocedures als standaardbijlage opgenomen voordat een dossier van een leerstoel ingediend wordt bij het Faculteitsbestuur.
5. Als een verzoek ingediend wordt voor advies van de Wetenschapscommissie, dan dient de wetenschappelijk directeur van het betreffende instituut zich te excuseren met betrekking tot het formuleren van het advies. Deze wetenschappelijk directeur mag het ingediende verzoek vanzelfsprekend waar nodig wel toelichten.
6. Deze consultatie van de Wetenschapscommissie kan per e-mail geschieden.

Artikel 60. Raad van Advies

1. De faculteit kent een Raad van Advies.
2. De Raad van Advies heeft tot taak het faculteitsbestuur te adviseren over de hoofdpunten van het te volgen beleid van de faculteit op het gebied van:
 - a. strategie
 - b. het onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek;
 - c. impact;
 - d. de bedrijfsvoering
 - e. goed werkgeverschap.
3. De leden van de Raad van Advies treden op als ambassadeur voor de faculteit.
4. De Raad van Advies bestaat uit maximaal twaalf leden van buiten de universitaire gemeenschap.
5. De leden van de Raad van Advies worden voor drie jaar benoemd door het faculteitsbestuur; herbenoeming is mogelijk.
6. De leden van de Raad van Advies treden, desgewenst tussentijds, op eigen verzoek af.
7. De Raad van Advies vergadert minimaal twee maal per jaar.

Artikel 61. Taken en bevoegdheden van de Commissie Ethiek en Data

1. De Commissie Ethiek en Data heeft als taak het waarborgen dat wetenschappelijk onderzoek op een ethisch verantwoorde manier binnen de faculteit wordt uitgevoerd.
2. Hiertoe toetst de commissie op voorgenomen onderzoek.
3. De commissie adviseert aan de (hoofd-)onderzoeker over de ethische toelaatbaarheid van het onderzoek. Dit advies is niet bindend.
4. De wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek is primair de verantwoordelijkheid van de onderzoeker. Toetsing van de wetenschappelijke kwaliteit van onderzoek valt onder de verantwoordelijkheid van het onderzoekbestuur van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid.
5. De commissie rapporteert jaarlijks aan het onderzoekbestuur en het faculteitsbestuur. Op initiatief van het onderzoekbestuur en het faculteitsbestuur worden de taakinfilling en de werkwijze van de commissie periodiek geëvalueerd.

Artikel 62. Samenstelling van de Commissie Ethiek en Data

1. De commissie bestaat uit minimaal drie leden door het faculteitsbestuur benoemd uit het wetenschappelijk personeel van de faculteit.
2. De informatiemanager maakt deel uit van de commissie.
3. Het faculteitsbestuur benoemt één der leden tot voorzitter.
4. De leden worden benoemd voor een periode van vier jaar. De benoemingstermijn loopt mee met de benoemingstermijn van het decanaat. Herbenoeming is mogelijk.
5. De commissie krijgt secretariële ondersteuning in de vorm van een secretaris.

Artikel 63. Facultair Reglement Ethische vraagstukken

1. Met het oog op een goede taakvervulling stelt de commissie een reglement op waarin tot uitdrukking wordt gebracht welk voorgenomen onderzoek ter advisering aan de commissie kan of dient te worden voorgelegd.
2. In dit reglement worden tevens de door werknemers te volgen aanvraagprocedure en de door de commissie te volgen werkwijze beschreven.
3. Alvorens het reglement wordt vastgesteld wordt dit ter instemming voorgelegd aan het onderzoekbestuur en het Faculteitsbestuur.
4. Na vaststelling maakt het faculteitsbestuur het reglement openbaar.

Hoofdstuk 9. Planning en control

Artikel 64. Strategisch meerjarenplan en planningscijfers

1. Het faculteitsbestuur stelt ten minste eenmaal in de vijf jaar, na overleg met de wetenschappelijk directeuren, een strategisch meerjarenplan vast. Het houdt hierbij rekening met het vigerende instellingsplan.
2. Het plan behelst met betrekking tot de periode van vijf jaar in ieder geval:
 - a. de voornemens met betrekking tot de onderscheiden facultaire taken en
 - b. een meerjarenraming van de facultaire middelen gebaseerd op de meerjarige personeelsplanning
3. Het faculteitsbestuur stelt het College van Bestuur jaarlijks een prognose ter beschikking van relevante planningscijfers ten behoeve van de kadernota.

Artikel 65. Begroting en financiële verantwoording

1. Het faculteitsbestuur stelt jaarlijks op basis van het strategisch meerjarenplan, na overleg met de wetenschappelijk directeuren, een meerjarige begroting vast met inachtneming van de richtlijnen van het College van Bestuur.
2. Bij de toedeling van de middelen, gebaseerd op een meerjarige personeelsplanning, binnen de faculteit volgt het faculteitsbestuur een, na overleg met de wetenschappelijk directeuren, vastgestelde systematiek.
3. Het faculteitsbestuur stelt driemaal per jaar een verantwoording op met betrekking tot de inkomsten en de uitgaven. In deze verantwoording wordt aangegeven wat de verwachte en gerealiseerde financiële cijfers voor het desbetreffende jaar zijn. Daarnaast wordt aangegeven welke maatregelen zijn genomen ten einde uit te komen overeenkomstig de begroting. De financiële verantwoording van het laatste kwartaal dient tevens als financiële verantwoording voor het gehele jaar.

Artikel 66. Hantering kwaliteitszorg

1. Het faculteitsbestuur ziet erop toe dat binnen de faculteit uitvoering wordt gegeven aan de door het College van Bestuur vastgestelde kaders en protocollen met betrekking tot de inrichting en hantering van de kwaliteitszorg voor het onderwijs en het onderzoek in de faculteit.
2. Het faculteitsbestuur is ervoor verantwoordelijk dat het regelmatig beschikt over rapportages over zowel het functioneren van de kwaliteitszorg als de gerealiseerde kwaliteit van het onderwijs en onderzoek in de faculteit. Het bestuur brengt deze rapportages ter kennis van de faculteitsraad.
3. Op grond van de aanbevelingen in deze rapportages bedoeld in het tweede lid, stelt het faculteitsbestuur, de desbetreffende wetenschappelijk directeuren gehoord, een bestuurlijke hantering op ter verbetering van eventueel in de rapportages naar voren gekomen tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs en onderzoek.

Hoofdstuk 10. Overige bepalingen

Paragraaf 1. Klachten

Artikel 67. Klachten en universitaire vertrouwenspersonen

1. Iedere student kan een klacht indienen bij het digitaal klachtenloket. Nadere informatie is te vinden op de studentenwebsite: onder studie & studeren -> begeleiding & advies -> klachten.
2. De faculteit heeft daarnaast een eigen klachtencommissie voor klachten van studenten die niet onder een andere regeling vallen. Deze is te bereiken via het e-mailadres: studentenklachten@law.leidenuniv.nl.
De procedure voor de behandeling van deze klachten is vastgelegd in de '[Regeling overige klachten Universiteit Leiden](#)' en voor klachten die bij de facultaire klachtencoördinator terecht komen in de 'Individuele klachtenregeling FdR' (zie tabblad Rechtsgeleerdheid):
3. Voor medewerkers bestaat het informatiepunt voor begeleiding en advies bij problemen op het werk. Op de medewerkerswebsite onder bestuur & organisatie staan op deze webpagina verwijzingen naar diverse contactpersonen voor bijv. medische klachten, vertrouwenspersonen en klachtencommissies te vinden.

Paragraaf 2. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 68. Interpretatie reglement

1. Bij verschil van mening over de interpretatie van één of meer artikelen van dit reglement beslist het faculteitsbestuur.
2. In gevallen verband houdende met de in dit reglement geregelde onderwerpen waarin dit reglement niet voorziet, beslist het faculteitsbestuur.

Artikel 69. Inwerkingtreding en publicatie

1. Dit reglement, alsmede wijzigingen van dit reglement, treden in werking met ingang van 1 september 2022. Dit reglement is door het faculteitsbestuur vastgesteld op 22 februari 2022 en is goedgekeurd door het College van Bestuur op 13 september 2022.
2. Het faculteitsbestuur doet van de goedkeuring onverwijld schriftelijk mededeling aan de faculteitsraad, aan de wetenschappelijk directeurs van de instituten, de onderwijsbesturen en het onderzoekbestuur. Het faculteitsbestuur is verantwoordelijk voor de verdere verspreiding van het faculteitsreglement.
3. Dit reglement wordt, na de in het eerste lid bedoelde goedkeuring, gepubliceerd op de universitaire website. De publicatie vindt plaats in het Nederlands, en eveneens in een Engelse vertaling.

Artikel 70. Citeertitel

1. Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

Toelichting bij het Faculteitsreglement van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Hieronder volgt, indien nodig, een nadere toelichting op de artikelen van het faculteitsreglement.

Artikel 3, lid 2

Het [bestuurs- en beheersreglement](#) is het reglement waarin het bestuur en beheer van de universiteit is vastgelegd. Het reglement en de [Mandaatregeling](#) aan faculteitsbesturen zijn te vinden op de universitaire website in de organisatiegids onder reglementen.

Artikel 4, onder b

Het faculteitsbestuur stelt ter voorbereiding van het universitaire instellingsplan om het andere jaar een meerjarenplan vast. Het meerjarenplan behelst met betrekking tot de periode van vijf jaar, aansluitend aan het eerstkomend begrotingsjaar, in ieder geval:

- a) de voornemens met betrekking tot de onderscheiden facultaire taken;
- b) een meerjarenraming van de facultaire middelen.

Artikel 4, onder f

Het faculteitsbestuur stelt jaarlijks op basis van het meerjarenplan een meerjarig begrotingsplan vast met inachtneming van de richtlijnen van het College van Bestuur. Het overlegt tevoren met de wetenschappelijk directeurs van de instituten, de onderwijsbesturen en het onderzoekbestuur. In het begrotingsplan worden afzonderlijke bedragen geraamd voor de instituten en opleidingen en het (internationale) onderwijs de centrale facultaire stafdienst.

Artikel 6, lid 1

Het bestuurs- en beheersreglement van de Universiteit Leiden geeft het volgende weer: “Aan het hoofd van een faculteit staat een bestuur, bestaande uit de decaan, tevens voorzitter, en ten hoogste vier andere leden, waaronder een student.”

Artikel 14

Dit artikel geeft de *hiërarchische* lijnen binnen het instituut weer. De medewerker is verantwoording verschuldigd aan de leidinggevende; de leidinggevende is verantwoording verschuldigd aan het afdelingshoofd, het afdelingshoofd is verantwoording verschuldigd aan de wetenschappelijk directeur van het instituut.

Artikel 18, lid 2

De faculteit kent binnen de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid vier afstudeerrichting te weten: Rechtsgeleerdheid, International Business Law, Rechtsgeleerdheid - Economie en Rechtsgeleerdheid - Entrepreneurship and Management.

Artikel 18, lid 8

Opleidingen voor afgestudeerden zoals: contract onderwijs en Summer Schools.

Artikel 19, lid 3

Taken/werkafspraken van de opleidingsdirecteurs van het onderwijsbestuur voor door de overheid bekostigde opleidingen, ondersteund door de stafafdeling onderwijs:

1. lidmaatschap onderwijsbestuur;
2. goede kennis en overzicht hebben van het hele curriculum van de opleiding;
3. het voorbereiden en in gang zetten van verbeterinitiatieven op basis van gesignaleerde knelpunten;
4. bijeenroepen en voorzitten opleidingscommissie;

5. inhoudelijke verantwoordelijkheid dragen voor het zelfevaluatierapport ten behoeve van onderwijsvisitatie en de eindredactie ervan;
6. inhoudelijke verantwoordelijkheid dragen voor mid-term reviews;
7. het minimaal halfjaarlijks bijeenroepen en voorzitten van de coördinatorenoverleggen;
8. in geval van de masteropleiding Rechtsgeleerdheid: het halfjaarlijks bijeenroepen en voorzitten scriptiecoördinatorenoverleg;
9. elk kwartaal overleg voeren met de voorzitter van de examencommissie;
10. het schrijven van het opleidingsjaarverslag, inclusief analyse van aangeleverde rendement- en instroom cijfers.

Artikelen 20 en 30

De onderwijsbesturen noch het onderzoekbestuur kunnen besluiten nemen die implicaties hebben voor het beheer van de wetenschappelijke instituten en de taken van de wetenschappelijke directeuren. Zij adviseren derhalve rechtstreeks aan het faculteitsbestuur dat op zijn beurt de adviezen bespreekt met de gezamenlijke wetenschappelijke directeuren.

Artikel 28, lid 2

De faculteit heeft een Graduate School

De doelstellingen waaraan de Graduate schools moeten bijdragen zijn meervoudig:

- vergroten van de wervingskracht op studenten en personeel op de nationale en internationale markt;
- bevorderen van interactie en samenwerking tussen studenten, promovendi en onderzoekers, en tussen studenten onderling, zowel in disciplinair als in
- bevorderen van de inhoudelijke coherentie van de onderwijs- en/of onderzoeksprogramma's en de mogelijkheid tot het verder stroomlijnen ervan;
- creëren van grotere flexibilisering van het masteronderwijs bijvoorbeeld op het gebied van interdisciplinair onderwijs;
- betere bewaking van de programmering, structurering en uitvoering van hoogwaardige (research) masteropleidingen en promotieopleidingen, en het bevorderen van de rendementen;
- efficiëntieverbetering door het creëren van voldoende massa aan studenten, docenten en onderzoeks(begeleidings)capaciteit;
- verhogen van het voorzieningenniveau door gebruikmaking van gezamenlijke faciliteiten;
- bevorderen van de internationale oriëntatie van studenten en staf door interactie tussen Nederlandse en buitenlandse studenten en staf.

Artikel 37, onder f

In het Reglement voor de Universiteitsraad (zie <http://reglementen.leidenuniv.nl/bestuur-beheer/medezeggenschap/reglement-voor-de-universiteitsraad.html>) staat aangegeven:

“Artikel 10

1. Het college van bestuur heeft, onverminderd het bepaalde in artikel 9.33 WHW, de voorafgaande instemming van de universiteitsraad voor elk door het college van bestuur te nemen besluit met betrekking tot:
 - a. de faciliteitenregeling medezeggenschap als bedoeld in artikel 26, tweede lid,
 - b. de richtlijnen met betrekking tot ethische aspecten verbonden aan de werkzaamheden van de universiteit.
2. Het instellingsplan, bedoeld in artikel 2.2 WHW, omvat het profiel en de profilering van de universiteit, het voorgenomen strategisch beleid ten aanzien van onderwijs en studenten, onderzoek, personeel, financiën en huisvesting. In het plan kunnen ook andere onderwerpen van strategisch belang worden opgenomen.”

Artikel 46, lid 4

In zijn vergadering van 16 oktober 2003 heeft het College van Bestuur de regeling “[Regeling vergoeding faculteits- en dienstraden](#)” vastgesteld. Hierin wordt de onkostenvergoeding voor de leden van de faculteitsraad geregeld. (Brief College van Bestuur d.d. 22 oktober 2003 (2003/29790 SCvB).

Bijlage 1

De centrale facultaire stafdienst kent de volgende stafafdelingen:

- Stafafdeling Onderwijs Cleveringa met de afdelingen die zijn geclusterd:
 - Management/algemeen (onderwijsmanager, onderwijsprojecten en voorzitter Facultaire examencommissie);
 - Strategie en Onderwijsbeleid;
 - Onderwijs Informatie Centrum (OIC): roostering en selectie en plaatsing (cluster onderwijsadministratie en -voorbereiding);
 - Learning and Teaching Community (LTC) en ICT & Onderwijs (ICTO) (cluster onderwijsondersteuning);
 - Studieadvies en loopbaanadvies (cluster studie ondersteuning)
 - Honours College Law
- Stafafdeling Onderzoek E.M. Meijers en Graduate School;
- Stafafdeling Middelen (HRM en FEZ, Facility Management, Informatiemanagement)
- Stafafdeling Marketing & Communicatie;
- Bureau Internationaal Onderwijs;
- Leiden Law Academy waaronder Juridisch PAO onder leiding van de Dean van de Leiden Law Academy;

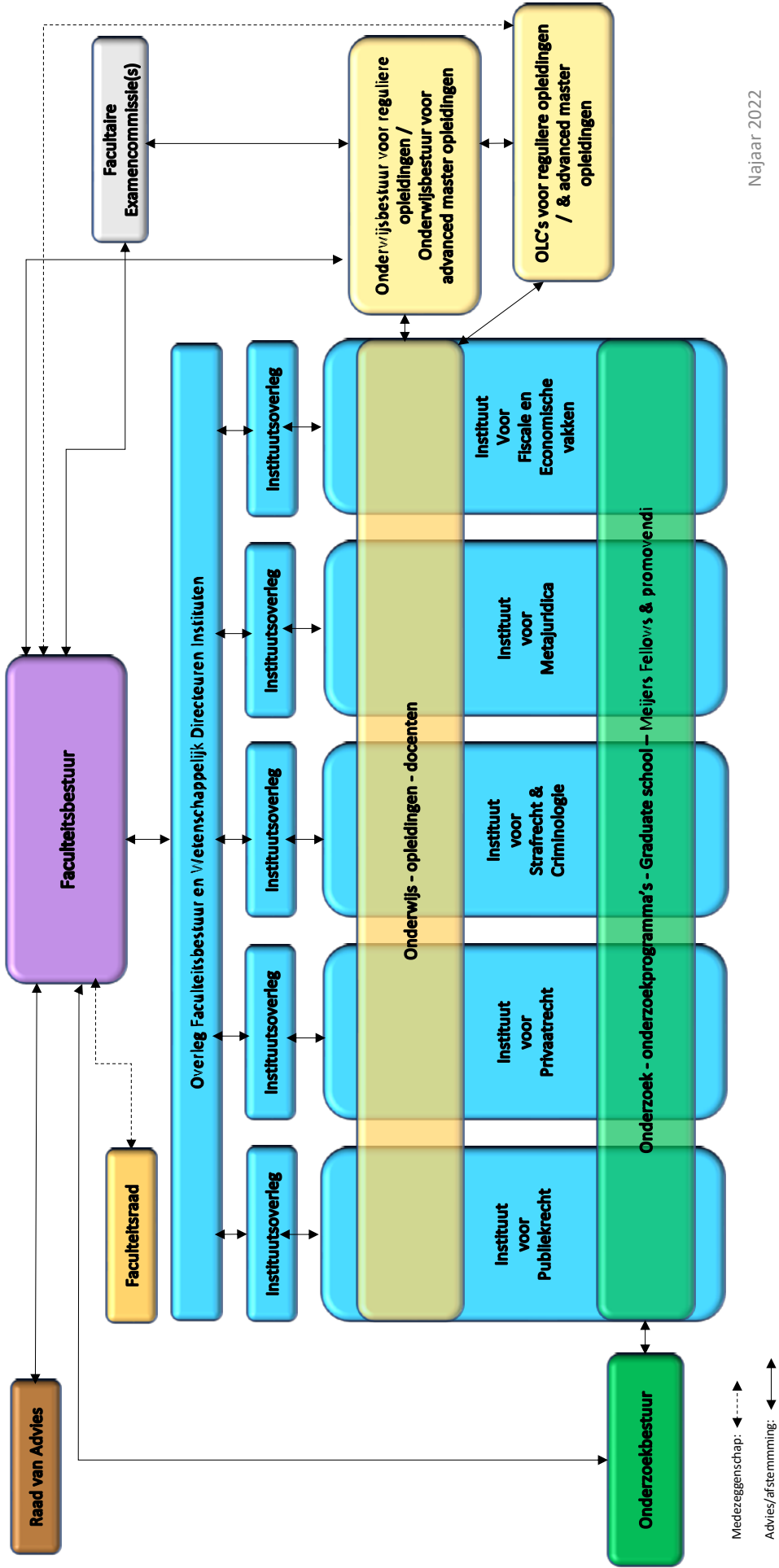
Het faculteitsbestuur en de centrale facultaire stafdienst worden ondersteund door de afdeling Bestuursondersteuning.

Bijlage 2

De faculteit kent de volgende onderzoekprogramma's:

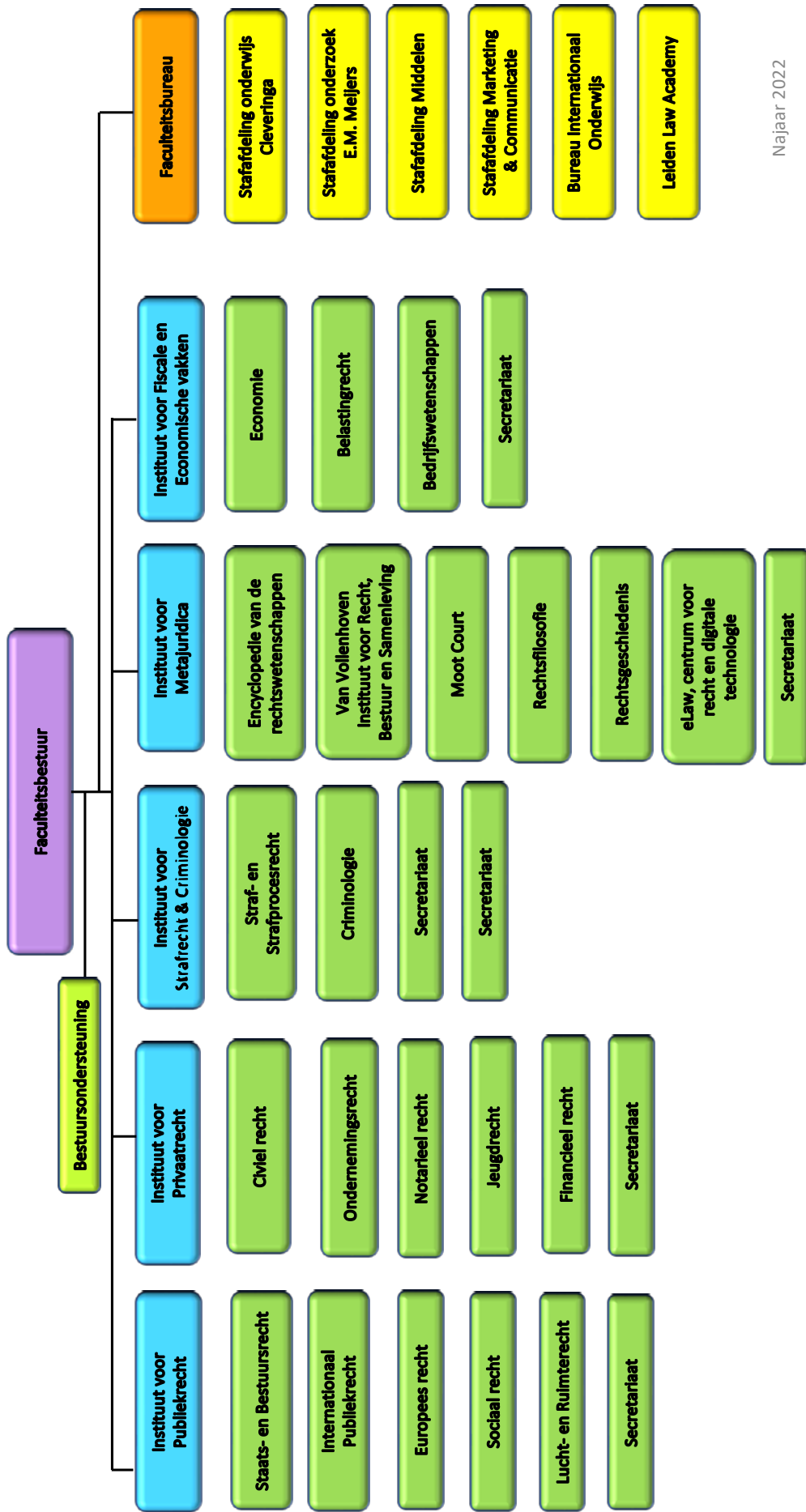
- The Legitimacy and Effectiveness of Law & Governance in a World of multilevel jurisdiction
- The Progression of EU law: Accommodating change and upholding values
- Effective protection of fundamental rights in a pluralist world
- Exploring the Frontiers of International law
- Criminal Justice: Legitimacy, Accountability, and Effectivity
- Coherent privaatrecht
- Hervorming van sociale regelgeving
- Grenzen van fiscale soevereiniteit

Organogram bestuurlijke structuur – Faculteit der Rechtsgeleerdheid – Universiteit Leiden

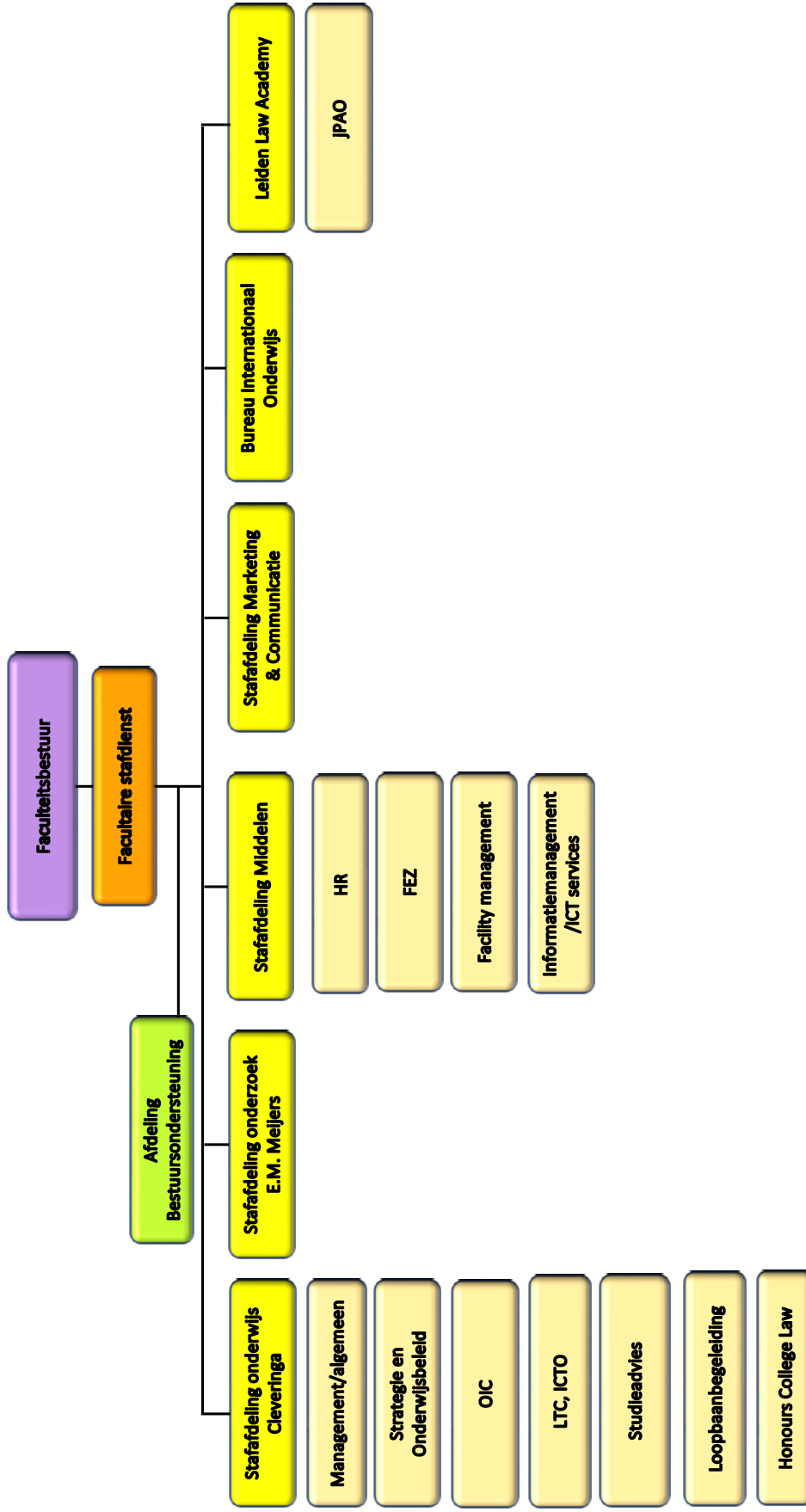

Najaar 2022

Organogram organisatiestructuur – Faculteit der Rechtsgeleerdheid – Universiteit Leiden

Organogram organisatiestructuur centrale facultaire stafdienst – Faculteit der Rechtsgeleerdheid – Universiteit Leiden

**Universiteit
Leiden**
Rechtsgeleerdheid